

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І
УПРАВЛІННЯ**

**КАФЕДРА ДІЛОВОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА МІЖНАРОДНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ**

**V ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ
МОВ У НЕМОВНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ»**

16 ТРАВНЯ 2019 рік

КИЇВ НУХТ

Програма і матеріали V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції

«Інноваційні методи викладання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах», 16 травня 2019р. [Електронний ресурс]. К.: НУХТ, 2019 р. – 72с.

Видання містить програму і матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції.

Розглянуто сучасні проблеми викладання іноземних мов в немовних вищих навчальних закладах, застосування мультимедійних засобів та нових технологій для підвищення мотивації студентів при вивченні іноземної мови та підвищення ефективності навчання. Результати досліджень та обговорень можуть бути використані в навчальному процесі та в подальших наукових дослідженнях.

Редакційна колегія: Шевченко О.Ю. (голова наукової конференції), Г.А. Чередніченко (заступник голови наукової конференції), Зінкевич А. Ю.– (відповідальний секретар).

Відповідальний за випуск: канд. пед. наук, доцент **Г.А. Чередніченко**

Матеріали конференції надруковані в авторській редакції.

Рекомендовано вченою радою НУХТ
Протокол № 9 від 25.04.2019 р

ЗМІСТ

Бєбко С. В. ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	5
Божок Н.О. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У НЕМОВНИХ ВНЗ.....	7
Борисова А.О., Колесник А.О., Мануєнкова А.О. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ НАУКОВЦІВ НАПИСАННЮ НАУКОВОЇ СТАТТІ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	9
Борисова А.О., Колесник А.О., Мануєнкова А.О. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАЙМЕННИКІВ У СУЧАСНІЙ РОЗМОВНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....	11
Вівтанець О.М. ФАКТОРИ ВИНИКНЕННЯ І АСПЕКТИ ПОДОЛАННЯ МОВНОЇ ТРИВОЖНОСТІ У СТУДЕНТІВ, ЩО ВИВЧАЮТЬ ІНОЗЕМНУ МОВУ	13
Власенко Л.В., Тригуб І.П. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСІВ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	15
Власенко Л.В., Тригуб І.П. РОЗВИТОК ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК.....	17
Гаркуша О.О. ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ В НУХТ ..	19
Дужик Н. С. СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	21
Zinkevych Anna IMPACT OF PSYCHOLOGICAL BARIERS ON STUDYING ENGLISH.....	23
Калюжна Ю. А. КОМУНІКАТИВНИЙ ВАКУУМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СВІТУ	25
Ковальова О.Б. TEACHING SPEAKING: CHALLENGES AND SOLUTIONS.	27
Ков'ях І.І. ЩОДО ЗАЛУЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У НЕМОВНОМУ ВНЗ.....	29
Малик Ю.І. РОЛЬ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	31
Муравйова О.М., Крупей М.І. СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПОШУКІВ НОВОЇ СТРАТЕГІЇ ОСВІТИ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	33
Н	
и	
Єскриннік Н.А., Муравйова О.М. ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО.....	36
т	
е	
н	
к	

Старунська Ю.А. ОСВІТНІЙ ХАКАТОН-ПЛАТФОРМА НОВИХ ІДЕЙ ТА ІНОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ.	38
Тригуб І.П., Власенко Л. В. ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО УСПІХУ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ.....	39
Тригуб І.П., Власенко Л. В. ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ З МЕТОЮ ІНТЕНСИВНОГО НАВЧАННЯ.....	41
Ципанова Н. Я. НАВЧАННЯ ЛЕКСИКИ У НЕМОВНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	43
Chugai Oksana ALTERNATIVE ASSESSMENT ESP STUDENTS REALLY NEED.....	45
Чередніченко Г.А. ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	47
Чередніченко Г.А., Куниця Л.І. ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	49
Shapran Liudmyla MULTIMEDIA PRESENTATION AS AN EFFECTIVE TOOL OF LANGUAGE TEACHING AND LEARNING	50
Щеглова А. О. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ДОРΟΣЛИХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	52
Ящук О. В. АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	54

ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Бєбко С.В.

*Старший викладач кафедри іноземних мов
Національного університету
харчових технологій*

Сьогодні неможливо уявити сучасне життя без комп'ютерів та інформаційних технологій, що проникають в усі сфери людського життя, в тому числі освіту. Перед сучасною вищою освітою постають нові виклики, що вимагають освоєння новітніх технологій та методів навчання. Одним із таких перспективних методів є змодельована комп'ютером віртуальна реальність.

Віртуальна реальність — це світ, створений технічними засобами та який передається через звичні для людини відчуття сприйняття світу [4]. Через комп'ютерні системи забезпечуються візуальні та звукові ефекти, що занурюють користувача в уявний світ за екраном. Термін «віртуальна реальність» був вперше запропонований вже американським вченим та футурологом Джароном Ланьєром у 1989 році, хоча перші спроби створити таке середовище з'явилися ще в шістдесятих роках ХХ століття [5, С.311].

Науковими аспектами застосування програм віртуальної реальності для навчання студентів вищих навчальних закладів займаються такі науковці як С.Єрохін, Р. Коцюба, Ю.Трач тощо [2; 3; 5], але потенціал та перспективи впровадження віртуальних навчальних програм для вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах досліджені ще не достатнім чином.

Можливості віртуальної реальності застосовуються для підготовки спеціалістів таких галузей як авіація, медицина, військова справа тощо. Також з'являються нові програми, що допомагають при вивченні іноземних мов. Адже, найефективніший метод вивчати мову — це спосіб занурення у життєві ситуації та бесіди. Особливістю таких програм є зміна зображень в реальному часі та переживання ефекту присутності. Можна спілкуватися з віртуальними персонажами в різних місцях та ситуаціях. Таким чином, не тільки вдосконалюються комунікативні навички, але й долаються мовні бар'єри. Процес вивчення іноземних мов значно пришвидшується.

Прикладом такої програми є додаток Mondly VR, що допомагає вчити іноземну мову у віртуальній реальності. Платформа допомагає зануритися у мовне середовище завдяки спілкуванню з віртуальними співбесідниками. Після закінчення розмовної ситуації користувач відразу отримує оцінку своєї вимови та вказівки для вдосконалення словникового запасу [1].

До інших віртуальних проєктів для навчання іноземних мов належать: платформи Second Life, Avatar Languages, Language Lab тощо [1;4].

Дані програми можуть використовуватися в навчальному процесі вищих навчальних закладів на практичних основних або факультативних заняттях з іноземної мови, в якості домашнього завдання тощо.

До переваг застосування віртуальних програм для вивчення іноземної мови відносяться [2; 3; 5] :

- високий рівень ефективності опанування навчального матеріалу;
- покращення мовної компетентності (наприклад, відшліфовується правильна вимова слів, збагачується словниковий запас);
- активізація пізнавальної діяльності студентів;
- індивідуалізація навчання;
- покращення уваги до предмета;
- комунікативна спрямованість.

Але існують також певні недоліки застосування віртуальних програм у процесі вивчення іноземної мови:

- економічні аспекти (використання віртуальних програм потребує придбання спеціального високошвидкісного обладнання, а саме VR-гарнітури — шоломів, рукавичок, окулярів тощо);
- технічні проблеми (наприклад, збої комп'ютера чи інтернету; недостатня кількість технічних навичок тощо);
- погіршення людських зв'язків (надмірне використання може зашкодити міжособистісним зв'язкам між людьми).

Отже, використання навчальних програм у віртуальній реальності може стати ефективним інструментом при вивченні іноземних мов у вищих навчальних закладах, тому напрям даного наукового дослідження є перспективним для подальших розвідок.

Література:

1. Виртуальная реальность в образовании. [Электронный ресурс] Режим доступа: https://vrgeek.ru/2016/07/21/2467_obrazovanie-v-vr.
2. Ерохин С. В. Технологии виртуальной реальности как инструмент повышения эффективности решений в системе образования [Электронный ресурс] Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/tehnologii-virtualnoy-realnosti-kak-instrument-povysheniya-effektivnosti-resheniy-v-sisteme-obrazovaniya>.
3. Коцюба Р.Б. Використання віртуальних навчальних програм при вивченні іноземної мови професійного спрямування/ Р.Б. Коцюба // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2013. - Том 37, №5. – С. 43-52.
4. Носов Н.А. Словарь виртуальных терминов / Н.А. Носов // Тр. Лаборатории виртуалистики. – М. : Путь, 2000. – Вып. 7. – 80 с.
5. Трач Ю. В. VR-технології як засіб і метод навчання / Ю.В. Трач // Освітологічний дискурс. – 2017. - № 3-4 (18-19). – С. 309-322.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У НЕМОВНИХ ВНЗ

Божок Н.О.

*старший викладач кафедри
ділової іноземної мови та міжнародної комунікації
Національного університету
харчових технологій*

Умови ринкової економіки та тенденції до євроінтеграції вимагають від майбутніх фахівців ВНЗ глибоких теоретичних та практичних знань своєї спеціальності та високий рівень володіння іноземної мови. Незважаючи на сучасні вимоги сьогодення, не всі студенти можуть вільно спілкуватись іноземною мовою в іншомовному середовищі. Серед причин, які впливають на вищезазначений процес, виокремлюють низьку мотивацію до вивчення іноземної мови, особливо у немовних ВНЗ.

Роль мотивації та процеси її формування досліджуються багатьма вітчизняними та зарубіжними дослідниками такими як, Вартанова І.І., Маркова А.К., Орлов Ю.М., Тарнопольський О.Б., Рейнвальд, R.Gardner, J. Harmer та W.Lambert.

Існують різні визначення терміну «мотивація». Так, за Орлов Ю. М., мотивація інтерпретується як певний психофізіологічний процес, що впливає на ефективність діяльності людини [3].

З іншого боку, мотивація визначається через призму конкретного мотиву. Крім того, зазначений феномен розглядають також як систему мотивів, які включають потреби, цілі, мотиви та інтереси. Структура мотиву є тригером вчинку, що включає цілеутворення та потребу у виконанні дії. У навчальному процесі, студент найбільш ефективно сприймає матеріал, якщо в нього виникає зацікавленість до предмету, що спонукає його потребу у пізнанні та вивчені необхідної тематики [1].

Дослідники розрізняють такі види мотивації, як зовнішня та внутрішня. Друзі, знайомі, засоби масової інформації, необхідність скласти іспит впливають на зовнішню мотивацію студентів. Водночас особливість внутрішньої мотивації полягає в усвідомленні молодими людьми потреби вивчення іноземної мови для досягнення поставленої мети. Ми вважаємо, що внутрішня мотивація пов'язана з процесами самопізнання, саморозвитку та самореалізації. Особливість внутрішньої мотивації також полягає у тому, що вона ділиться на перспективну та процесуальну [2].

Зовнішня мотивація не є стійкою, адже джерело впливу не є завжди стимулюючим та переконливим. Таким чином, виникає необхідність у формуванні внутрішньої мотивації, яка також, у свою чергу, включає зовнішню підтримку [2]. На нашу думку, найбільш конструктивним є процес формування мотивації, який включає її внутрішні та зовнішні складові.

Дослідник Тарнопольський О.Б. вважає, що більшість студентів мають перспективну мотивацію до вивчення іноземної мови, адже вони усвідомлюють

її престижність та необхідність у кар'єрному зростанню. Водночас, через лінощі, розваги та особисті проблеми у молодих людей виникає прокрастинація по відношенню до оволодіння іноземною мовою, іншими словами цей процес відкладається або призупиняється. Крім того, зазначений дослідник вважає, що значущість процесуальної мотивації є більш продуктивною через отримання особистістю задоволення від процесу оволодіння іноземною мови [4].

З іншого боку, зарубіжний дослідник Gardner R. вважає найбільш ефективною «цілеспрямовану», зовнішню мотивацію, яка поділяється на інструментальну та інтегративну [5].

На думку вченого, інструментальна мотивація виникає у студентів вузів через необхідність складання іспиту або як вимога до кар'єрного зростання [5].

В свою чергу інтегративна мотивація передбачає залучення молодих людей до вивчення мов через їх позитивне ставлення до країни, народу, культури, мова, яких вивчається [5].

Дослідники розрізняють різні стратегії підвищення мотивації студентів до вивчення іноземної мови. До дієвих прийомів можна віднести представлення цікавої інформації, наприклад про наукові інноваційні винаходи або аномальні явища, парадоксальні факти, актуальну інформацію, що викликає зацікавленість студентів. Крім того, ще одним ефективним прийомом є створення позитивної атмосфери, де присутнє емоційне переживання через перегляд фільму, участь у брейн-рингу, рольові, ділові ігри, кейси, дебати, пізнавальні диспути та ситуаційні вправи [1]. Ми також вважаємо за доцільне та ефективне для створення позитивної внутрішньої мотивації залучення носіїв мови під час заняття іноземною мовою та відзначення національних свят та традицій країни, мова якої вивчається.

Таким чином, викладачам іноземних мов немовних ВНЗ потрібно враховувати педагогічні та психологічні особливості формування внутрішньої мотивації студентів опосередкованою дією зовнішніх факторів через їх залучення до пізнавальних, цікавих ситуацій, які створюють позитивне емоційне переживання та сприяють бажанню до вивчення іноземних мов та ефективній вмотивованості молоді.

Література:

1. Вартанова И.И. До проблеми мотивації навчальної діяльності// Вісник МГУ. Психологія. - 2000. - №4. - С. 33-41.
2. Маркова А.К. Формування мотивації навчання. - М.: Просвітлення, 1990. - 214 с.
3. Орлов Ю. М. Потребностно-мотивационные факторы эффективной учебной деятельности студентов вуза. М., 1984. - 230 с.
4. Тарнопольский О.Б., Кожушко С.П. Методика навчання студентів вищих навчальних закладів письма англійською мовою. – Вінниця: Нова книга, 2008, 288 с.
5. Gardner R.& Lambert M. Attitudes and motivation: Second language learning. Newbury House, 1972.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ НАУКОВЦІВ НАПИСАННЮ НАУКОВОЇ СТАТТІ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Борисова А.О.

*професор, зав. кафедри іноземних мов
Харківського державного університету
харчування та торгівлі*

Колесник А.О.

*доцент кафедри іноземних мов
Харківського державного університету
харчування та торгівлі*

Мануєнкова О.О.

*доцент кафедри іноземних мов
Харківського державного університету
харчування та торгівлі*

Публікація наукової статті в міжнародному науковому журналі є підтвердженням високого наукового статусу учасника та забезпечує оперативне інформування світової спільноти про наукові досягнення. Сьогодні близько 80% усіх наукових робіт публікуються англійською мовою. Здатність говорити, читати, думати англійською мовою стає звичайним базовим умінням світової наукової спільноти.

Питома вага вітчизняних публікацій у загальносвітовому числі публікацій англійською мовою критично мала. Причини такого відставання полягають в тому, що для англомовного журналу отримання нових даних або підтвердження (спростування) раніше описаних може виявитися не єдиним достоїнством, що дозволяє прийняти рішення про публікацію. Потрібні ще повноцінні свідчення з використанням визнаних методик і, більш того, чітко викладена інтерпретація отриманих результатів в системі вже відомих і опублікованих відомостей. Саме недостатнім рівнем володіння англійською мовою пояснюється той факт, що роботи українських вчених рідко публікують у зарубіжних виданнях.

Контингент науково-педагогічних працівників ЗВО у віковому діапазоні 28 – 55 років має наступні індивідуально-психологічні характеристики: 1) підвищену здатність до аналізу та синтезу; 2) великий професійно-трудова досвід; 3) більш високий ступінь здатності до навчання; 4) більш високий, усвідомлений і стійкий рівень мотивації до навчання; 5) переважання зорової пам'яті над слуховою, логічної над механічною.

Якщо перекладач, який володіє двома мовами (білінгв), під час перекладу тексту з однієї мови на іншу усвідомлює і транслює інтернаціональні смисли, але не створює їх, то науковець під час написання статті англійською мовою і створює смисли, і транслює їх у відповідності з законами іншої картини світу. Подібна задача представляє великі труднощі. Тому багато авторів вважають за краще спочатку написати статтю рідною мовою, а потім перекласти її на англійську мову, часто зі збереженням граматичних і лексичних особливостей рідної мови, що істотно знижує якість тексту.

Аналіз труднощів, з якими стикаються вчені під час написання наукової статті англійською мовою, дозволяє сформулювати завдання, які необхідно вирішити в процесі навчання написанню наукової статті англійською мовою:

- на лінгвістичному рівні: відбір відповідного лексичного, граматичного і текстологічного матеріалу;
- на дидактичному рівні: вибір методичних прийомів і способів навчання;
- на організаційному рівні: визначення оптимального співвідношення обсягів аудиторної, самостійної, а також індивідуальної роботи.

Для вирішення зазначених завдань слід спиратися на певні методичні підходи до навчання іноземних мов. Підхід до навчання є базисною категорією в методиці викладання іноземних мов, що дає уявлення про погляди як на саму мову, так і на способи оволодіння нею. Він є компонентом системи навчання мови, виступає в якості самої загальної лінгводидактичної основи оволодіння мовою і дає уявлення про обрану стратегію навчання, яка служить підставою для вибору методів і прийомів навчання. Підхід до навчання – це реалізація провідної, домінуючої ідеї навчання на практиці у вигляді певної стратегії за допомогою того чи іншого методу навчання.

У вітчизняній методиці прийнято розглядати три компоненти, що визначають підхід до навчання: лінгвістичні, дидактичні та психолінгвістичні основи навчання. У зв'язку з цим говорять про підхід до навчання у вузькому і широкому сенсі. Підхід в широкому сенсі означає наявність всіх вищезазначених компонентів. Підхід до навчання у вузькому сенсі передбачає опору на один з його компонентів і дозволяє виділити лінгвістичний, дидактичний, методичний та психологічний підходи.

Закордонні психологи виділяють два підходи: біхевіоризм і когнітивний підхід. Останній спирається на принципи свідомості у викладанні і на теорію соціоконструктивізму, згідно з якою студент є активним учасником процесу навчання, а не об'єктом навчальної діяльності викладача. Також в зарубіжній методиці широко застосовується «student-centered» підхід, суть якого полягає в максимальній передачі на заняттях ініціативи самому студенту.

Навчання науковців іншомовному письму передбачає оволодіння графікою, орфографією, словотвором, пунктуацією, набором мовних інтенцій для вираження ідей у зв'язаній формі, а також використання текстів англійською мовою.

Навчання науковців написанню наукової статті англійською мовою є багатокомпонентним завданням, що вимагає використання як відомих методичних підходів (лексико-граматичного, когнітивного), так і досить нових (лінгвокультурологічного). Особливу увагу необхідно приділяти навчанню побудови змісту наукового дискурсу відповідно до прийнятих у світовій науковій літературі стандартів, створення власного тематичного тезауруса автора, а також використанню граматичних структур англійської мови як набору інструкцій з ментальної обробки наукового дискурсу, які автор статті дає своєму адресату.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАЙМЕННИКІВ У СУЧАСНІЙ РОЗМОВНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Борисова А.О.

*професор, зав. кафедри іноземних мов
Харківського державного університету
харчування та торгівлі*

Колесник А.О.

*доцент кафедри іноземних мов
Харківського державного університету
харчування та торгівлі*

Мануєнкова О.О.

*доцент кафедри іноземних мов
Харківського державного університету
харчування та торгівлі*

Оволодіння іноземною мовою передбачає правильне орієнтування в області граматичної синонімії, тобто вміння правильно вибирати і вживати граматичну форму, властиву тому чи іншому стилю мовлення. Психологи підкреслюють, що ще на етапі пред'явлення важливо дати студентам повну орієнтовну основу, що надалі допоможе уникнути вживання штучних форм, не властивих живій розмовній мові.

У підручниках граматики далеко не завжди проводиться послідовна стилістична диференціація всередині такого, хоча і вельми нечисленного, але тим не менше частотного класу слів, як займенники. Так в ряді курсів граматики вказується, що в англійській розмовній мові форма називного відмінка особистого займенника «I» міцно зберігається лише у функції підмета простого речення: I said it.

Цю ж форму рекомендується вживати в функції предикативу, якщо за ним слідує підрядне в складі складного емфатичного речення: It was / who said it.

У всіх інших функціях вживається форма «me» (в тому числі в функції предикативу простого речення, другого однорідного підмету і підмету неповного речення). Подібне ж явище, як про це свідчать сучасні англійські дослідники, спостерігається відносно інших особистих займенників.

У зв'язку з моделлю It is I who ... виникає проблема вибору граматичної форми дієслова-присудка підрядного речення. В цьому випадку присудок підрядного узгоджується зі своїм реальним підметом, тобто з I: It is / who am waiting.

Наступні групи займенників, в яких чітко проявляється стилістична диференціація форм, – це питальний займенник who і відносні займенники who, which, that. Картина тут прямо протилежна тій, що спостерігається у випадку з особистими займенниками, тобто в живій розмовній мові форма називного відмінка who витіснила форму об'єктного відмінка whom у всіх функціях (форма whom зберігається лише в офіційному стилі).

Що стосується особливостей вживання відносних займенників *that* або *who/which* в розмовній мові, то вони обумовлені типом підрядного означального, яке вони вводять.

У обмежувальних означальних підрядних реченнях (*restrictive clauses*) частіше зустрічається займенник *that*, ніж *who* або *which*, а ще частіше відносний займенник взагалі опускається (за винятком тих випадків, коли займенник – це підмет підрядного).

Крім того, тільки *that*, а не *who* або *which* вживається після таких займенників, як *all, everything, everyone, none, not any, nothing, nobody, much, little*.

Інша картина спостерігається в необмежувальних означальних підрядних реченнях (*non-restrictive clauses*). Тут відносний займенник *that* вже не може виступати в якості універсального заміника займенників, *who* і *which*. У таких підрядних завжди вживаються займенники *who/whom* для іменників на означення істот, і *which* – для неістотних, причому опускати ці займенники не можна.

Кількісні займенники *much* і *many*, як правило, не вживаються як ад'єктивні в складі стверджувальних речень, а зазвичай замінюються словами *a lot of* (= *much and many*) і *a great deal of* (= *much*). У негативних же і питальних реченнях *many* і *much* функціонують поряд зі своїми еквівалентами. Крім того, займенники *much* і *many* як субстантивні, доречні в стверджувальних реченнях.

Займенники *little* і *few* також вельми рідко вживаються в стверджувальних реченнях; набагато більш характерними для розмовної мови є поєднання *not much* (замість *little*) і *not many* (замість *few*). Однак в поєднанні з такими прислівниками, як *very, too* і *so*, займенники *many, much, little* і *few* цілком доречні і в реченнях, що не містять заперечення:

I have very little time.

Існують деякі «аномалії» в структурі розділових питань (*tail- or tag-questions*), де в якості підмету виступають займенники *I, little* і *few, everybody* і *everyone*. Так, якщо підмет розділового питання виражено займенником *I*, то в другій частині такого питання вживається форма *aren't I*:

I'm older than you, aren't I?

Займенники *little* і *few* у складі такого питання сприймаються англійцями як слова заперечного значення, і тому при дієслові не повинно бути заперечення:

Few people knew the answer, did they?

Little progress has been made, has it?

Субстантивні займенники *everybody* і *everyone*, хоча і висловлюють форму однини, проте тягнуть за собою вживання особового займенника множини у другій частині розділового питання:

Everybody can't come in first, can they?

Everyone cheered wildly, didn't they?

Всі вищевикладені особливості вживання займенників слід враховувати вже на початковому етапі навчання англійської розмовної мови.

ФАКТОРИ ВИНИКНЕННЯ І АСПЕКТИ ПОДОЛАННЯ МОВНОЇ ТРИВОЖНОСТІ У СТУДЕНТІВ, ЩО ВИВЧАЮТЬ ІНОЗЕМНУ МОВУ

Вівтанець О.М.

*викладач кафедри ділової іноземної мови та міжнародної комунікації
Національного університету харчових технологій*

Розвиток сучасного світу в умовах глобалізації вимагає оволодіння іноземною мовою як необхідного засобу комунікації, але в процесі її вивчення студенти ВНЗ досить часто стикаються з проблемою мовної тривожності. Мовна тривожність (foreign language anxiety (FLA)) – це хвилювання та негативна емоційна реакція, що виникає при вивченні або використанні іноземної мови. Серед основних джерел мовної тривожності вчені, що досліджували дану проблему, відмічають такі: напруженість, яку відчуває людина в процесі міжособистісної комунікації, інтроверсію, низьку самооцінку, страх отримати негативну оцінку від оточуючих, тестову тривожність, нездатність зрозуміти те, про що йде мова на занятті, необхідність розмовляти іноземною мовою перед всією групою, нереалістичні очікування від курсу та переконання, деякі педагогічні прийоми, такі як публічне виправлення помилок, тощо. Стан мовної тривожності супроводжується наступними психо-фізіологічними реакціями: тремором, підвищенням показників тиску крові, збільшенням потовиділення.

Кінець 20-го і початок 21-го століть приніс значну кількість досліджень даного напрямку. При вивченні конкретної ситуації рекомендовано використовувати наступні методики: шкала мовної тривожності FLCAS Хорвіц і Коуп, шкала мовної тривожності при отриманні, засвоєнні та переробці інформації МакІнтаєра і Гарднера, тест самоконтроля у спілкуванні Снайдера, тест нетерпимості до невизначеності, тест самоусвідомлення, тест на страх негативної оцінки з боку оточуючих, тест КОТ, тест копінг-поведінки у стресових ситуаціях, шкала дослідження румінації Санборна та Перрота, тест-опитувальник оцінки соціально-комунікативної компетентності, тест мовного інтелекту Хорста Зіверта, тест Екстраверсії-Інтроверсії Лутошкіна, шкала тривожності Спілбергера-Ханіна, PEN Айзенка та тест-опитувальник «Шкала самоповаги Розенберга», тощо.

Згідно з джерелами наукової літератури з проблеми, досліджені на сьогодні чинники виникнення мовної тривожності розподіляються на особистісні та організаційно-педагогічні. До особистісних чинників відносяться особистісна тривожність, переживання в процесі міжособистісної комунікації, страх отримання негативної оцінки з боку оточуючих, породжений високим рівнем публічного самоусвідомлення, напруженість, сором'язливість, низька самооцінка, страх, тестова тривожність, соціальна тривожність (Horwitz, 2001; саме: невідповідність між зусиллями та винагородою як наслідок занадто високих очікувань від курсу, відчуженість студентів від писемності, культурного

контексту країни, мову якої вивчають, вимушену інтровертивність, пов'язану з обмеженістю мовних засобів, яку Прайс називає добровільною соціальною інтроверсією (Horwitz, 2001). Дослідники зазначають організаційно-педагогічні чинники, що викликають мовну тривожність: ускладнення осмислення матеріалу, особливо під час його презентації в усній формі, занадто швидкий темп подачі матеріалу викладачем без достатньої можливості засвоїти нові слова та граматичні конструкції; техніки опитування, що потребують швидкої реакції або фокусуються на формі, а не на змісті повідомлення; публічне виправлення помилок викладачем і стійка «помилкобоязнь» в результаті; негативний вплив особистості самого викладача, зокрема недостатня повага до студентів; необхідність розмовляти іноземною мовою в присутності великої кількості одногрупників; присутність на заняттях носіїв мови на ранньому етапі вивчення, коли студенти ще не володіють достатнім обсягом матеріалу, відсутність винагороди за успіхи за наявності негативної оцінки в разі невдачі (Worde, 2003).

Аналіз результатів досліджень свідчать про те, що студенти, які вивчають іноземну мову за комунікативним методом, мають показники рівня мовної тривожності під час відтворення інформації, соціальної тривожності, особистісної тривожності, румінації з приводу освіти, копінг-стратегії, спрямованої на уникнення, копінг-стратегії, спрямованої на емоції, значуще нижчі (1%-й рівень значимості) порівняно зі студентами, які вивчають іноземну мову за традиційними методами. Також набагато нижчі (5%-й рівень значимості) показники інтолерантності до невизначеності, публічного самоусвідомлення, румінації з приводу фінансів, румінації з приводу роботи, копінг-стратегії, спрямованої на відволікання, , ніж у студентів, які вивчають іноземну мову за комунікативним методом.

Значний вплив методів викладання на появу мовної тривожності підкреслюється багатьма дослідниками. Створення позитивної атмосфери у групі та умов для незагрозливої усної практики допомагає знизити рівень мовної тривожності. Саме тому для подолання мовної тривожності може бути використаний кооперативний метод навчання, базовими принципами якого є позитивна взаємозалежність, особиста стимулююча взаємодія, навчання студентів навичкам міжособистісного спілкування, групова обробка даних. Студенти працюють у парах та маленьких групах над завданням, в цьому полягає специфіка кооперативного навчання. Це допомагає їм використовувати дружні стосунки з одногрупниками та тренуватися говорити іноземною мовою перед тим як виступати перед усім класом. В малих групах студенти почуваються більш компетентно і впевнено, що підвищує їхню самооцінку і, таким чином, допомагає в подоланні мовної тривожності.

Література:

1. Young, D. Affect in foreign language and second language learning: a practical guide to creating a low-anxiety classroom atmosphere. [Текст] / D. Young – Boston, MA: McGraw-Hill, 1999 — 273 p.

2. Аршава И. Ф. Аспекты имплицитной диагностики эмоциональной стойкости человека: моногр. / И. Ф. Аршава, Э. Л. Носенко. – Днепропетровск: Изд-во ДНУ, 2008. – 468 с.

3. Tanveer, M. (2007). Investigations of the factors that cause language anxiety for ESL/EFL learners in learning speaking skills and the influence it casts on communication in the target language. Unpublished Thesis, Faculty of Education, University of Glasgow.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСІВ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Власенко Л.В.

*викладач кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торгово-економічний університет*

Тригуб І.П.

*старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торгово-економічний університет*

Використання інформаційних, ігрових, інтерактивних та мультимедійних технологій на заняттях з іноземної мови урізноманітнює процес сприйняття та впливає на формування навичок говоріння. Завдяки комп'ютеру, Інтернету та мультимедійним засобам студентам надається можливість опанувати великий обсяг інформації з подальшим її обговоренням. Також формувати навички іншомовного професійного спілкування можна і за допомогою методу проектів, який дозволяє збільшити обсяг самостійної, індивідуальної, групової роботи студентів. За допомогою різноманітної кількості онлайн-ресурсів можна вдосконалити будь-які навички вивчення іноземної мови.

Для більшості людей вивчення мови є важкою працею. Іноді для студентів виявляється дуже непросто підтримувати необхідний рівень мотивації, який є необхідним для вже набутого рівня володіння мовою. Основними труднощами, з якими стикаються студенти є: неможливість перенести вивчений граматичний матеріал з підручника у реальне життя, напруга, пов'язана з постійним намаганням уникнути незручних становищ, внаслідок недостатнього рівня лінгвістичною компетенції, спілкування з незнайомими людьми з іншими уподобаннями та культурними реаліями життя іноземною мовою. Ще б хотілося зазначити, про так званий період «застою» у вивченні мови. Він трапляється тоді, коли людина, що вивчає мову вже де-який час, стикається з тим, що, незважаючи на прикладені зусилля, не досягає такого успіху, який вона очікує.

Лінгвісти, що працюють над проблемами у вивченні мови, у своїй більшості схиляються до єдиної думки, що вивчення мови таки є кропіткою працею. Щоб досягти бажаного результату в опануванні іноземної мови треба працювати кожного дня. Більшість людей, що вивчають або хотіли б вивчати мову

вважають, що для того, щоб вчити іноземну мову потрібно вкладати чималі кошти. Але, реалії сьогодення доводять інше.

З появою інтернет технологій у нашому столітті, у нас з'явилась можливість не тільки заощаджувати свій час та гроші, але і отримувати необхідні матеріали і послуги просто сидячи біля комп'ютеру. Обираючи безкоштовний інтернет-контакт для вивчення мови, треба брати до уваги, що де-які ресурси не є доцільними для використання на тому чи іншому етапі навчання. Якщо говорити про самостійну роботу студентів над підтриманням належного рівня володіння мовою треба відмітити, що це є пошуково – аналітичний та особистісно-орієнтований процес. Є необхідність випробувати на собі запропоновані методи вивчення мови для того, щоб зрозуміти чи є вони прогресивними та доцільними у використанні.

Стисло оглянемо деякі безкоштовні ресурси для вивчення іноземної мови.

Quizlet.com Безкоштовний сервіс. Є також додаткова платна послуга Quizlet PLUS що дозволяє мати більш розширений мультимедійний контент та необмежену кількість груп для спілкування. Після стандартної процедури реєстрації користувач має власний профіль. Для реєстрації потрібно вказати логін, пароль, електронну адресу. Цей сайт стане в нагоді тим, хто хоче розширити свій словниковий запас. Користувачі можуть самостійно обирати запропоновану тематику (медицина, наука, гуманітарні дисципліни), використовувати вже готові добірки слів з підручників або створювати власний словник за обраною тематикою. Для того, щоб ефективно засвоїти мовленнєвий матеріал розробники сайту пропонують використовувати флешкартки (flashcard mode). Матеріал з карток швидко відображається на екрані, є можливість перемішувати картки, слухати їх з аудіо. Learn Mode наступна опція для роботи зі словами. Цей вид карток пропонує більш розширені можливості: він відображає вірні/невірні відповіді, пропущені відповіді. Test Mode вид карток, що сприяє закріпленню нових слів. Дозволяє вибрати типи питань: вписування відповідей, вибір відповіді, зіставлення, правда / неправда. Створення ігор сприяє автоматизації набутого матеріалу (наприклад, Scatter - логічна гра на час). Як відомо, говоріння є найголовнішою навичкою для людей, що вивчають іноземну мову. Саме тому, запорукою успіху у вивченні, як і раніше, є практика і найкращим варіантом в цьому випадку залишається спілкування з носієм мови. Безкоштовні інтернет ресурси, які можна віднести до групи мовної соціальної мережі. В цих мережах кожний бажаючий може знайти собі друга, виходячи з своїх інтересів та уподобань, попрактикуватися в вивченні мови.

Englishbaby Готові добірки уроків. Тут можна обирати як саме вивчати мову: спілкуватися в режимі отримання повідомлень на форумі або в особистих повідомленнях, розбирати граматику у вигляді цікавих завдань і прослуховувати аудіозаписи.

Mylanguageexchange соціальна мережа, де можна вибрати собі партнера для спілкування з будь-якої країни світу. Потрібно зазначити такі параметри як вік партнера, його рідну мову і сферу інтересів спілкування

Interpals Листування між друзями. Спільнота, що будується за принципом соціальної мережі, але з наголосом на вивчення мови.

Отже, підсумовуючи, хотілося б зазначити, що цілеспрямоване й кваліфіковане застосування інтернет-ресурсів у навчанні іноземних мов значно підвищує ефективність навчального процесу. Основною рушійною силою у вивченні іноземної мови залишається внутрішня мотивація людини.

Література:

1. [www. https://quizlet.com](https://quizlet.com)

2. <http://www.zhyvo.in.ua/najkrashhi-servisi-dlya-vivchennya-inozemnihmov.html>

РОЗВИТОК ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК

Власенко Л.В.

*викладач кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торгово-економічний університет*

Тригуб І.П.

*старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торгово-економічний університет*

Сьогодні в Україні існують сприятливі демократичні умови для успішного навчання іноземним мовам. Тим не менш, багато студентів відчувають труднощі в оволодінні граматичними навичками, які є невід'ємною частиною комунікативної компетенції. Без оволодіння мовним матеріалом (фонетичним, лексичним, граматичним) неможливе формування мовленнєвих вмінь. Лише самі знання мовного матеріалу не можуть забезпечити реалізацію практичної мети навчання іноземної мови.

Актуальність вирішення даної проблеми визначається пошуком оптимальних способів організації навчального процесу формування іншомовних навичок мовлення у вищих навчальних закладах, що готують фахівців з економічних та технічних спеціальностей. Іншими словами, виникає потреба у формуванні та моніторингу граматичних навичок іноземної мови, яка може бути реалізована шляхом розробки ефективних методів та способів організації цього процесу. Дослідник Складенко Н.К. вважає, що метод систематичного повторення засвоєного раніше граматичного матеріалу та перевірки рівня його усвідомлення студентами є важливим чинником оволодіння граматичними вміннями [6]. Граматичний матеріал відносно швидко забувається. Водночас руйнується система знань, засвоєні відомості і правила втрачають готовність до практичного застосування. Виходом із цієї ситуації може бути застосування довільного запам'ятовування граматичних положень протягом усього періоду оволодіння мовою. Недооцінка такого підходу призводить до того, що раніше засвоєний матеріал, що не використовувався тривалий час у нових текстах і вправах, забувається [1]. З іншої сторони, не слід забувати про типові граматичні помилки, які здійснюють студенти під час розпізнавання та аналізу граматичної одиниці в

процесі читання та аудіювання, говоріння й письма. С.П. Гапонова визначає типові граматичні помилки, допущених студентами на уроках іноземної мови [2]: недотримання правил уживання часів; неправильне утворення часових форм; неправильне утворення питальних та заперечних речень; порушення порядку слів; неправильне вживання артиклів; неправильне вживання займенників та числівників; незнання іменників, які не вживаються у множині; уживання прикметника замість прислівника і навпаки; змішування форм деяких неправильних дієслів;

Відомо, що зміст текстів визначає відношення студентів до читання, а структурно-сміслові та мовні особливості текстів визначають характер самого процесу читання. Тому при визначенні мовної доступності тексту ми звертаємо увагу на його лексичні і граматичні характеристики [3]. Очевидно, що під час читання значення відповідного слова співвідноситься з іншими словами, встановлюються його зв'язки з ними та контекстуальне значення, має місце семантизація слів, слова поєднуються в синтагми тощо. При цьому структурні ознаки, що сприймаються читачем, підводять його до розуміння синтаксичної структури речення, сигналізують про значення граматичних форм. Читець впізнає граматичні явища та структури. Психологи зазначають, що одна частина лексико-граматичних елементів сприймається та розуміється безпосередньо в процесі читання, інша - після їх перекладу [4]. Знання студентами певних граматичних положень та лексичних одиниць значно полегшує розуміння тексту та збільшує надійність самоконтролю; впізнавши їх в тексті та запам'ятавши, студент може вільно використовувати ці лексичні одиниці та граматичні структури в процесі викладення своєї думки в усній або письмовій формі.

При формуванні граматичної навички необхідно дотримуватися наступної послідовності методичних дій [5]: аналіз нового граматичного явища з точки зору визначення пов'язаних з ним труднощів у формоутворенні, засвоєння значення та функцій; визначення форми організації ознайомлення з новим граматичним матеріалом; підбір опорних граматичних явищ, які можуть бути використані в якості підказки в оволодінні новим матеріалом; вибір найбільш адекватного методичного підходу до вивчення граматичного матеріалу для конкретного складу студентів; підбір ілюстративних прикладів; вибір методичних прийомів та вправ для засвоєння граматичного явища; визначення форм, об'єктів контролю та вибір контролюючих вправ.

Оптимізація процесу оволодіння іноземною мовою включає мовленнєву компетенцію, яка інтегрує лексичну, фонетичну, орфографічну та граматичну компетенції. В основі граматичної компетенції є сформована граматична навичка, яка є основою автоматизації граматичних знань та умінь.

Література:

1. Вєтохов О.В. Важлива складова комунікативної спрямованості (Психологія граматичної підготовки учнів з іноземної мови) // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2004. - №4. – С. 76-84.
2. Гапонова С.В. Типологія помилок у мовленні майбутніх учителів на уроках

англійської мови // Іноземні мови. – 2009. - №4. – С. 44-46.

3. Данкен М. Х. Чтение на иностранном языке // Методика преподавания иностранных языков за рубежом / Сост. М. М. Васильева, Е.В. Синявская. - М., 1967.

4. Клычникова З.И. Психологические особенности обучения чтению на иностранном языке: Пособие для учителя. - 2-е изд., испр. - М.: Просвещение, 1983.

5. Настольная книга преподавателя иностранного языка: Справ. Пособие/ Е. А. Маслыко, П.К. Бабинская, А. Ф. Будько, С. И. Петров. – 7-е изд., стер.- Мн.: Выш.шк., 2001.- 522с.

6. Скляренко Н.К. Систематизація і повторення іншомовного граматичного матеріалу в основній і старшій школі //Іноземні мови.–2009.- № 4.– С.17-20.

ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ В НУХТ

Гаркуша О.О.

викладач кафедри ділової іноземної мови

та міжнародної комунікації

Національного університету харчових технологій

Постановка проблеми: У зв'язку з розширенням міжнародних зв'язків України, її інтеграції до європейської та світової спільноти та бурхливим розвитком інформаційних технологій, багатомовність та полікультурність вважаються необхідними чинниками для майбутніх громадян принципово нового Європейського простору, й України відповідно. На сьогоднішній день в світі активно відбувається процес реорганізації вже існуючої моделі освіти, проте для досягнення вищого рівня, державі необхідні принципово нові підходи та методи до вивчення матеріалу дисциплін вузького профілю, зокрема дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням», яка викладається в НУХТ. Нині високої популярності набуває система дистанційної освіти. Досягнутий за останні роки прогрес у впровадженні інформаційних технологій та комп'ютерних засобів у процес навчання й відсутність праць про передумови та перспективи дистанційного навчання англійській мові студентів НУХТ зумовили необхідність проведення дослідження в цій галузі.

Матеріали та методи: Дистанційне навчання як форму надання освіти було розглянуто такими освітянами як В. Биков, Р. Гуревич, Ю. Дорошенко, П. Дмитренко, Ю. Жук, М. Кадемія, К. Корсак, Н. Корсунська, В. Кухаренко, Ю. Пасічник, П. Стефаненко, Б. Шуневич. Наукові доробки зазначених вище авторів було взято за основу дослідження. Для досягнення поставленої мети було використано методи аналізу та синтезу наукової літератури та метод порівняння.

Результати дослідження: «Дистанційне навчання – це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які

забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та студентів на різних етапах навчання і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі» [3]

Дослідивши літературні джерела про зарубіжний досвід щодо введення та практики дистанційної освіти можемо зробити висновок, що перехід до даного освітнього формату не може бути різким. На сьогоднішній день комбінована форма отримання освіти є найбільш ефективною.

Першою передумовою введення дистанційного навчання в НУХТ було використання електронної пошти, за допомогою якої викладачі відправляли студентам завдання з роз'ясненням та необхідну літературу для його виконання, а ті, в свою чергу, надсилали виконані завдання у зворотному листі. Цей метод зв'язку студента й викладача є досить зручним, адже дозволяє уникати додаткових витрат та економить час: немає потреби роздруковувати завдання на папері, носити папери з роботи, адже викладач має змогу перевірити їх вдома, студент же в свою чергу має можливість оперативно отримати відповідь на запитання, проконсультуватися з тією чи іншою проблеми.

Ще однією передумовою популяризації дистанційного навчання стало використання такого засобу як електронна версія навчально-методичного посібника. Студенти НУХТ мають повне методичне забезпечення з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням», доступне в електронному вигляді на сайті бібліотеки університету. Кожен зареєстрований студент НУХТ має можливість в будь-який час скористатися ресурсами бібліотеки з будь-якого електронного пристрою. Електронні версії навчально-методичної літератури та електронна пошта використовуються й зараз, як допоміжні методи в класичній освіті.

Проте з часом функція електронних версій підручників буде спеціалізуватися в зв'язку з розвитком дистанційної форми освіти. Можливим є перехід від електронної версії навчально-методичної літератури до електронного підручника що не є одним і тим же поняттям. Закон України «Про освіту» дає наступне визначення: «електронний підручник (посібник) – електронне навчальне видання із систематизованим викладом навчального матеріалу, що відповідає освітній програмі, містить цифрові об'єкти різних форматів та забезпечує інтерактивну взаємодію» [2] Основні принципи електронних підручників: наочність, систематичність, доступність, послідовність, відповідність особистісно-орієнтованому підходу [1].

Структура електронного підручника може мати різний вигляд. Головною особливістю електронного підручника і його цінність полягає в тому, що певна базова структура наявна в підручнику може добудовуватися та корегуватися, модернізуватися та ускладнюватися в залежності від програми навчання, потреб студента й вимог викладача. Тобто з позиції англійської мови тематичні розділи, а саме лексичний матеріал і тестові завдання можуть бути підлаштовані під рівень знань окремих груп. Візуальність сприйняття є основною характеристикою електронного підручника. Вона стає більш динамічною, яскравішою завдяки можливості наповнення електронних підручників візуальними схемами, таблицями, картинками й навіть аудіо- та відеоматеріалом.

На сьогоднішній день основним засобом дистанційного навчання англійській мові в Національному університеті харчових технологій є застосування платформи Moodle.

Висновок: Впровадження дистанційної системи освіти в НУХТ відбувався поетапно. Від електронних ресурсів та електронної пошти, які використовуються в традиційній освіті й зараз, до спеціальної системи Moodle. В перспективі, за умов належного переймання позитивного досвіду розвинених країн, де ця система існує досить тривалий період та дає хороші результати, кропіткої роботи навчально-педагогічного складу вищого навчального закладу, належного сприйняття студентською молоддю такої форми освіти, система дистанційного навчання матиме все необхідне щоб міцно вкоренитися та навіть конкурувати з вже існуючими традиційними освітніми форматами.

Література:

1. Вишневская Г. В. Внедрение дистанционных технологий в процесс обучения иностранному языку студентов-заочников неязыковых вузов / Известия Пензенского государственного педагогического университета имени В.Г. Белинского. 2011. № 24. С. 589–592.
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.
3. Штихно Л. В. Дистанційне навчання як перспективний напрям розвитку сучасної освіти / «Молодий вчений». 2016. № 6(33). URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/6/121.pdf> (дата звернення 01.03.2019)

СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Дужик Н.С.

*кандидит філол. наук, старший викладач
кафедри ділової іноземної мови на міжнародної комунікації
Національного університету харчових технологій*

Українські освітяни приділяють велику увагу застосуванню методик, що забезпечують різнобічний розвиток особистості, а також допомагають досягти успіху в особистому та професійному житті. Вони визнають фундаментальну роль емоцій у навчанні, адже завдяки емоційній реакції студенти краще вивчають та запам'ятовують матеріал [1, 2]. З іншого боку, негативні емоції, пов'язані з відсутністю інтересу, нерозумінням, страхом припуститися помилки, можуть завадити вивченню предмета. Такі емоції не можна ігнорувати, а навпаки, їх потрібно використовувати як психологічний ресурс для розвитку [3].

Використання методів інтерактивного навчання спрямоване у вищій школі на вироблення навиків, необхідних людині, щоб ефективно взаємодіяти у професійному середовищі, реалізувати власні потреби, створюючи партнерські стосунки з іншими особами, а також стати повноправним членом суспільства, готовим до прийняття самостійних та колегіальних рішень в умовах змінюваної реальності.

Упроваджуючи соціально-емоційний підхід до академічної програми, освітяни зважають на вікові особливості студентів, їхні інтереси та спосіб життя. На сучасну молодь помітний вплив має західна культура, з якою вони переважно ознайомлюються за допомогою мережі Інтернет. Електронні мас-медіа стали важливою частиною студентського життя, а тому їхній потужний потенціал для навчання має використовуватися на заняттях з англійської мови.

Соціально-емоційний підхід у професійно-орієнтованому викладанні іноземної мови дає позитивні результати, оскільки:

- стимулює глибинні механізми пізнання;
- уможлиблює ефективне засвоєння матеріалу;
- дозволяє використовувати традиційні та новітні технології навчання (перегляд художніх / документальних фільмів, інтернет-трансляцій з міжнародних та вітчизняних економічних форумів, навчальних матеріалів, розміщених на YouTube, на веб-сайтах міжнародних організацій, що поширюють економічні знання та сприяють підвищенню якості викладання іноземних мов в Україні та за її межами);
- передбачає впровадження методів активного навчання (дискусія, мозковий штурм, кейс, дебати, гра);
- легко застосовується у невеликих групах (2-4 особи);
- надає широкі можливості для самостійної діяльності та розвивальної взаємодії;
- диференціює індивідуальний та колективний внесок у вирішення складних проблем;
- розвиває навик командної роботи, згуртовує студентів та зацікавлює до взаємодії у доброзичливій, комфортній та неформальній атмосфері;
- наочно демонструє багатовимірність міжособової комунікації та різні підходи до вирішення професійних завдань;
- активізує процеси самоусвідомлення та самоідентифікації, підвищує самооцінку, мотивує студентів відповідально ставитися до навчання, впевнено та наполегливо долати всілякі перешкоди до успіху;
- при звичає студентів до використання у навчанні різних інформаційних джерел, що надзвичайно важливо для успішної професійної кар'єри.

Отже, соціально-емоційне навчання допомагає студентам набути навиків, необхідних для успішної діяльності в умовах швидкозмінюваної реальності. Спрямованість на різні сфери особистісного розвитку забезпечує ефективність підходу.

Література:

1. Гуменюк О. Є. Модульно-розвивальне навчання: соціально-психологічний аспект. – К., Школяр, 1998. – 112 с.
2. Научитель О. Д. Активно-соціально-психологічне навчання: навч. посіб. / О. Д. Научитель, Ю. І. Гулий. – Х.: ХАІ, 2010. – Ч. 1. – 41 с. ; 2011. – Ч. 2. – 40 с.
3. Yasuhiro I. Emotions in SLA: New Insights from Collaborative Learning for an EFL Classroom. *The Modern Language Journal*. 2010. Vol. 94. No. 2. P. 278-292.

IMPACT OF PSYCHOLOGICAL BARIERS ON STUDYING ENGLISH

Zinkevych Anna

*Lecturer of Foreign language department
National university of food technologies*

In the modern and to some extent unified society both professional and scientific worlds require knowledge of English which begs a question of efficient and real-life based teaching methodologies applicable for higher educational establishments. Mastering and constantly improving foreign language skills, graduates of higher educational establishments increase their chances of getting prospective employment opportunities and entering scientific world of innovations and inventions presenting own achievements on an international scale. High level of fluency and accuracy of English demands appropriate teaching methods and approaches although it also depends on taking into consideration material selections the same as students' acceptance and expectations.

Dealing mainly with school-leavers, present students and graduates, I noticed obvious problems in thoughts conveying and their ability to apply obtained knowledge of foreign language for task solving or involvement in spontaneous conversations. No difference was traced in the work with well-versed English students or less successful language users. The proof of the pudding is in the eating, isn't it? First and foremost, English language is a must for efficient socializing between world communities. Thus, wise more profound development of communicative competence is a desperately sharp necessity for higher educational institutions in Ukraine. Neither brilliantly drilled commands in grammar, nor extremely rich vocabulary bulk can create favorable environment for breaking psychologically reinforced language barrier while facing alien culture, mentality, and without any doubts very different language structure and speaking manner in comparison with native language.

During the presentation of scientific project 'Fulbright' in the National university of Food Technology we had an honor to discuss the most important issues with the participant who came from the USA and had taught English to Ukrainian students at Lugansk university in Vinnytsia. Discussing and comparing our experiences, techniques and modes of work, we both came to conclusion that excessive focus on estimation process and the pressure of studying success rate may be key points to generate hurdles in conveying own viewpoints. Well noticeable fear to state wrong things or break accuracy of utterance is provoked by possible harmful impact on success rate and in its turn can cause psychological resentment to language and result in strongly developed language barrier also concerning general speaking ability of individual. This tendency can be depicted as a disastrous for country primary and initial aim of which is European integration the same as international acknowledgement. The role of English is significant for further achievements first of all as a communicational tool.

A great help in the process of easy and effective learning a foreign language may be due to the knowledge of psychological principles. First of all, we would like to start from the notion psycholinguistics – the Psychology of language. As it implies,

psycholinguistics has its roots in two disciplines – Linguistics and Psychology. According to H. Clark, psycholinguistics is the study of three mental processes – the study of listening, speaking and the acquisition of these two skills by humans . T. Harley expresses the same opinion that H. Clark considering psycholinguistics as the name given to the study of the psychology processes involved in language understanding, producing, and remembering language.[1, p.73]

Obviously, it is worth to mention a psychological side of teaching any foreign language. It is crucial for teaching Ukrainian students in terms of noticeable communicative problems and phobic attitude to conveying own thoughts, debating or asserting their rights the same as negotiation. Teachers' incompetence on an equal basis with restraining and authoritarian behavior may result in heavy psychological disgrace to studying. Frequently underlined prevailing position of teacher may be harmful for student confidence and can provoke irresponsiveness and lack of interaction especially in case with adults and students of higher educational establishments who are mature enough to realize own failures sharply.

CLT is said to be psycholinguistic approach rather than pure linguistic which brings out increased attention to psychological aspects of studying foreign language. CLT allows and even recommends implementing different methods, designed according to its main principle of emphasizing communicative competence; thereby the research has resulted in applying supportive techniques such as 3Ps method in order to minimize negative psychological impacts produced by imitation of deep language immerse. Spiral and gradual nature of which reassures students in their readiness for speaking and provides confidence in solving tasks under conditions of realistic environment. Nevertheless not only broken rules of CLT appliance but also lack of privity the same as restraining attitude demonstrated by teacher can cause extremely negative consequences. Students may develop persistent aversion to studying process and fail to develop desirable language competence. In order to prevent such events, it would be worth noting necessity of cheering up, encouragement and adequate mistake correction. Accept this; teacher should be delicate and patient in response to going blank students. Curiosity comes first, beyond any other desires and objectives in studying. Respectively to this, teachers should embrace new horizons as cultivators of curiosity and inquiry.

REFERENCES

1. Arif, N. (2012). The application of psychology in teaching foreign languages. Retrieved from <http://journal.unbari.ac.id/index.php/JIP/article/view/74>
2. Kheirabadi, S. (2018). 'The role of psychology in teaching English language as a foreign language' in *International Journal of Research in Humanities, Arts and Literature*, vol.6 (5), pp. 167-172
3. Vdovin, V. V. (2010). 'Komunikatyvnyi pidkhid yak optymalnyi zasib vvychennia inozemnoi movy u VNZ' [Communicative approach as an effective means of foreign language learning]. *Natsionalnyi universytet "Lvivska politekhnika"*. Available from http://vlp.com.ua/files/07_36.pdf.

КОМУНІКАТИВНИЙ ВАКУУМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СВІТУ

Калюжна Ю.А.

*викладач кафедри ділової іноземної мови
та міжнародної комунікації
Національного університету
харчових технологій*

На сьогоднішній день проблема комунікативного вакууму є однією з основних та збільшує оберти з неймовірною швидкістю. Потрібно визнати, що в умовах глобалізованого світу подібний парадокс стає нормою. Більше того, майже кожен аспект глобалізації збільшує і робить прірву між людьми глибшою. Розглянемо основні причини подібного стану речей:

1) **Технологічний прогрес.** На сьогодні необов'язково купувати виток та відвідувати кінотеатр, все частіше люди віддають перевагу перегляду вдома, все частіше, використовуючи різноманітні девайси та Інтернет, люди купують товари та послуги дистанційно. Значною мірою наявність перекладачів у соціальних мережах та месенджерах спрощує спілкування та розширює можливості взаєморозуміння між представниками різних національностей, але в той же час варто бути чесним і розуміти, що машинний переклад не забезпечить прояву емотивного та особистісного аспектів. Поступово телефони, Інтернет-технології та месенджери витісняють класичні методи спілкування. Більше того, вищевказані технології часто вимагають лімітованого короткого обсягу повідомлень, що робить неможливою передачу всіх конотацій.[2] Це надзвичайно сумна та іронічна ситуація. З появою смартфона поширювались навіть дискусії, чи не стає людина з новими технологіями саме тією Надлюдиною, яку пророкував Фрідріх Ніцше. Ось що казала з цього приводу І.Г. Шестакова: «Мы получаем человека, усиленного машиной, но это не выхолащивание личности и не проблема выбора между машиной или человеком, но усиление конкретного человека, его личности: умный становится умней, желающий действовать действует более решительно, ленивый становится всё более ленивым. Можно предположить, что мы являемся свидетелями тенденции превращения человека в могущественное создание, обладающее сверхъестественными возможностями, — превращения человека в сверхчеловека». [3] А від себе додам – модернізована версія Надлюдини буде самотньою і страждатиме від вакууму, який сама обрала.

2) **Інформаційне переповнення.** Світ творить інформацію, щоб було що транслювати в інформаційний простір, який дає нам інформацію і дозволяє транслювати її повторно, змінюючи, доповнюючи, спотворюючи. Вона повсюдно і відтепер інформація поглинає людину, яка не встигає фільтрувати її та осмислювати, стаючи просто слухачем або ретранслятором. Відеоблогери стають популярними не тому, що всі вони видатні особистості, просто перегляд подібних відео створює ілюзію живого спілкування і змінює сприйняття інформації, роблячи її більш цінною та цікавою. Але і цей аспект не позбавлений

парадоксу: інформація швидко стає неактуальною, а перенасичення нею призводить до виснаження, апатії та неврозів.[1]

3) **Нова форма суспільної свідомості.** Приймаючи універсальність культурних смислів, глобалізація руйнує наші попередні уявлення про ідентичність в рамках країни чи нації та розширює розуміння її до масштабів планети, усього світу, а це призводить у свою чергу до нових особистісних криз та суперечностей.[1] Втім, є й більша загроза культурній та національній ідентичності – соціальна стратифікація, одним з виявів якої є трудова міграція. Пошук універсальної стандартизованої свідомості призводить до пошуку стандартних умов життя, праці тощо, а це не є можливим, адже вихідна точка у кожній нації різна. І тут приходиться на згадку цитата з «Аліси у країні чудес»: «Треба бігти з усіх ніг, щоб тільки залишатися на місці, а щоб кудись потрапити, треба бігти як мінімум удвічі швидше!». На жаль, країни, які не встигають за стрімким розвитком зараз, навряд зможуть «бігти» достатньо швидко у майбутньому.

Але є аспект глобалізації, який можна сміливо вважати позитивним, звісно ж, за умов його адекватного використання. Мова йде про освіту. Глобалізований світ потребує людини, яка вміє мислити нешаблонно і здатна робити висновки, не піддаючись тиску інформаційної лавини. Створюючи соціальний вакуум, глобалізація вимагає від людини вміння та готовності вести діалог та бути учасником різних типів дискурсу. Технології дистанційного навчання стають все більш популярними і, напевно, варто бути готовим до того, що вони колись повністю витіснять стаціонарну форму навчання. Так, це може підтвердити тенденцію, ще подекуди латентного, вакууму, але допоможе залучити людину до дискурсу глобального.

На мою думку, мовні дисципліни дозволяють використовувати одну з класичних форм міжособистісного спілкування – діалог, що в свою чергу спрощує засвоєння нового матеріалу та робить заняття надзвичайно ефективним. Діалог може бути реалізовано у різних комунікативних парах: студент-студент, студент-викладач, студент-носій мови тощо. Діалогічне мовлення на заняттях з іноземної мови має бути наріжним каменем мовленнєвої практики, адже окрім безпосередньо практики спілкування іноземною мовою, дозволить комунікантам усвідомлювати та виражати свою самобутність, формуючи мовленнєву особистість в рамках міжособистісного та професійного спілкування.

Література:

1. Силадій І. Розвиток освіти в контексті основних викликів глобалізації./ І. Силадій // Вища освіта України. – 2016. - № 4. – С. 34-38.
2. Шапошников В.А. Коммуникативный вакуум в горизонте социокультурных проблем личности и общества./ В.А. Шапошников // Ярославский педагогический вестник. – 2013. - № 2. – С. 259-262.
3. Шестакова И.Г. Человек в эпоху смартфона. / И.Г. Шестакова // XXI век: итоги прошлого и проблемы настоящего плюс. — 2015. - №6. - С. 43–48.

TEACHING SPEAKING: CHALLENGES AND SOLUTIONS

Ковальова О.Б.

*викладач кафедри ділової іноземної мови і міжнародної комунікації
Національного університету
харчових технологій*

In the reality of our fast-moving world, where nations tend to integrate and cooperate to accomplish common business goals, it is necessary to master foreign languages which facilitate the process of communication and eliminates socio-cultural misunderstanding between parties involved in it. Speaking is one of the most essential elements of language learning and doubtless is one of the most difficult to master.

The aim of the thesis is to look into the main obstacles which prevent students from expressing their views in a foreign language and methods which help to tackle the problem.

In the process of learning speaking the following stages can be defined:

- **Pre-Production Stage.** This stage doesn't involve actual speaking as students have only scarce receptive vocabulary. They are only able to imitate, repeat and reproduce separate phrases with fixed vocabulary and simple clichés;

- **Early Production Stage.** Learners are able to reproduce simple constructions making grammar and vocabulary mistakes. The main assignment at this stage is to deliver the humble message and be understood;

- **Speech Emergency Stage.** Learners have certain command of vocabulary and grammar structures which is still limited. On the other hand, they are able to perceive new information which involves socio-linguistic differences from their native tongue if the information is adjusted to their specific needs;

- **Intermediate Fluency Stage.** Students are able to use more complex structures and compound sentences in the process of expressing their opinions. They have obtained the capability to participate in more abstract and hypothetical discussions;

- **Advanced Fluency Stage.** Learners at this stage have near-native ability to maintain the conversation, react, initiate, contemplate and speak their mind regarding a wide variety of topics.[1, p.36]

Learners tend to have difficulties while speaking at all stages. The most common of them are: lack of vocabulary, fear of making mistakes, nervousness, lack of motivation, personal factors such as shyness, lack of ideas, inappropriate atmosphere in group.

There are activities that are widely used to boost students' speaking skills:

Discussions are probably the most commonly used activity in the oral skills class. It helps the students to think critically and make quick decisions, and learn how to express and justify themselves in polite ways while disagreeing with the others. However, this type of activities can be suggested to learners who are at least at intermediate-fluency stage.

Role-play. Another way of getting students to develop speaking. Role-play appeals to students because it gives them the opportunity to be creative and to put themselves in another person's shoes for a while.

Information Gap. Information gap activities have such objectives as problem solving and information collecting. Furthermore, each participant plays an important role because the task cannot be completed if the partners do not provide the information the others need. These activities are effective because everybody has the opportunity to talk extensively in the target language. [2, p.122]

Brainstorming. The good characteristics of brainstorming are that the students are not criticized for their ideas so they will be open to sharing new ideas.

Story-telling boosts creative thinking. It also helps students express ideas in the format of beginning, development, and ending, including the characters and setting a story has to have.

Interviews. Students can carry out interviews on chosen topics. It gives them the chance to practice their speaking skills not only in classroom but also out of it and facilitates their socialization.

Story Completion. This task is aimed at revealing and motivating the students' creativity as well as practicing the language.

Picture Narrating. This activity has a certain number of sequential pictures. Students are supposed to tell the story which is suggested in the pictures paying attention to the criteria provided by the teacher as a rubric. Rubrics can involve the vocabulary or structures, they need to use while narrating.

Picture Describing. Another way to make use of pictures in a speaking activity is to give students only one picture and ask them to describe what there is in the picture. This activity can initiate learners' creativity and imagination as well as their public speaking. Speaking tasks connected with pictures are helpful for students who lack abstract thinking as the images give them clear idea on the subject of speaking.[3]

In conclusion, it can be said that speaking is one of the essential components of language learning. However, many students find it difficult to speak a foreign language regardless of their level because of a number of intrinsic and extrinsic factors. And the success of this process depends on the teachers, the type of assignments they give to their students for boosting their skills, and the atmosphere they create in their classes.

References:

1. Bashir M., Azeem M., Dogar A. Factors Affecting Students' Speaking Skills/ British Journal of Arts and Social Sciences ISSN:2046-9578, Vol. 2 No.1// BritishJournal Publishing, Inc. – 2011 – pp. 36-38
2. Celce-Murcia. M. Teaching English as a Second or Foreign Language (3rd ed). /USA: Heinle&Heinle. – 2001 – pp. 122
3. The Internet TESL Journal, Vol. XII, No. 11, November 2006
<http://iteslj.org/> access link: <http://iteslj.org/Articles/Kayi-TeachingSpeaking.html>

ЩОДО ЗАЛУЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У НЕМОВНОМУ ВНЗ

Ков'ях І.І.

*старший викладач кафедри іноземних мов
Харківського державного університету
харчування та торгівлі*

Завдання викладача іноземних мов у немовному вищій школі полягає у наданні знань студентам з тим, щоб випускники могли достатньо вільно здійснювати спілкування на вивченій мові у різних сферах людської діяльності, і не тільки в професійній. Виконання цього завдання може бути забезпечене у немовному ВНЗ використанням комунікативного підходу до викладання іноземних мов.

Метою дослідження у цьому сенсі має бути розробка комплексу методичних рекомендацій з навчання мовленнєвому спілкуванню, а об'єктом дослідження система параметрів мовленнєвого спілкування, сфери і стилі, в яких воно проходить, співвідношення спілкування з культурою мови, мовленнєва компетенція.

Мовне спілкування, що розуміється як процес взаємодії індивідів і дії один на одного за допомогою мови, обумовлено перш за все суспільним характером свідомості людини. Це певний спосіб реалізації соціального відношення, не особовий аспект сукупної дії комунікантів [1, с.55].

Спілкування на іноземній мові – іншомовна мовленнєва комунікація – має на увазі обмін інформацією, думками на іноземній мові з метою задоволення практичних і теоретичних запитів людини в процесі її трудової та соціальної діяльності. Сфера спілкування – це специфічне явище, яке є безпосереднім похідним сфери суспільного життя людей, закріпленим в соціальних нормах соціально-екологічним контекстом використання мови.

В науковій літературі наголошується, що спілкування характеризується параметрами інтенціональності, результативності, нормативності. Володіючи цими характеристиками, мовне спілкування здійснює наступні важливі функції: інформаційно-комунікативну, яка може бути описана як передача/прийом інформації; регуляційно-комунікативну, яка відноситься до регуляції поведінки в широкому значенні слова; ефективно-комунікативну, яка детермінує емоційні сфери людини [2, с.153].

Комунікація здійснюється, як правило, в діалогічній формі. Діалогічне спілкування не може бути нейтральним, воно завжди носить безпосередній характер. Воно протікає в обстановці живого спілкування людей і припускає безпосередню реакцію як на вислів співбесідника, так і на ту ситуацію, в якій відбувається спілкування. Передаючи або одержуючи ту або іншу інформацію, людина виражає певне відношення до неї і при цьому переслідує якусь конкретну мету. Останнє визначається в лінгвістиці поняттям *прагматики*.

Під культурою мовлення носія мови в теорії комунікації мається на увазі вміння правильно обирати мовні засоби відповідно до змісту, обстановки і мети

вислову. Поняття «культура мовлення» нерозривний пов'язано з компетенцією в області лінгвокраїнознавства.

Поняття узусу використовується для визначення зв'язку, який існує між формою виразу і мовною ситуацією. Саме в діалогічній мові частіше за все виявляється узуальний характер, оскільки співбесідники відображають і враховують у мові ситуацію спілкування. Таким чином, студенти ВНЗ повинні володіти не тільки мовною, але і мовною компетентністю, яка покликана забезпечити вибір мовних засобів, які адекватно реалізують задум співбесідника в конкретній ситуації спілкування.

У навчально-виробничій, соціально-культурній і сімейно-побутовій сферах спілкування перевагу віддають літературно-розмовному стилю. Неофіційність мовного спілкування є єдиною релевантною ознакою мовної розмовної сфери, необхідною і достатньою для її виділення з інших сфер використання мови. Починаючи з кінця XIX століття, розмовна мова разом з авторами літературних творів широко використовується радіо, телебаченням і кіно, що пояснює її право на самостійне існування і спеціальне вивчення. Як підкреслював Ш. Бруно в передмові до книги М. Терона, розмовна мова, створюючись протягом багатьох сторіч і передаючись з вуст у уста (а не через книги), придбала здатність відображати якнайтонші нюанси людської думки і одночасно саму душу народу [3, с.86].

Підкреслюючи першорядну роль літературної мови в навчальному процесі, методисти одностайні в тому, що навчальний мовний матеріал повинен бути переглянутий з урахуванням розмовної мови носіїв мови і повинна бути виділена його «допустима частина» у викладанні іноземної мови. Даний функціональний стиль, як і інші функціональні стилі, відображає мову, мовний узус (традицію), норми мовної поведінки в певних соціальних ситуаціях. Цей стиль характеризується відносно самостійною системою засобів виразу. До числа останніх може бути віднесений такий мовний матеріал, як мовні кліше.

Формою комунікації, яка функціонує в процесі безпосереднього спілкування, на думку багатьох вчених, і найприроднішою формою мови є діалогічна мова. В ній утілюються характерні риси літературно-розмовної мови: саме в діалозі куються нові слова, форми і вирази. Діалогічна мова є зовнішнім способом формування і формулювання думки за допомогою мови. В діалогічній мові використання мовних кліше знаходить найяскравіший вираз [3, с.123]. Комунікативний підхід до навчання іноземним мовам припускає цілеспрямовану організацію навчання мові на основі моделі процесу комунікації. Слід зазначити, що подібний підхід особливо важливий при навчанні діалогічної мови на іноземній мові у немовному ВНЗ, оскільки діалогічне спілкування – це одна з найтиповіших форм реальної комунікації.

Одночасно, викладач повинен нести своїм студентам знання, культуру – як загальне поняття і культуру мовлення – зокрема.

Література

1. Швейцер А.Д. Современная социолінгвістика: Теория, проблемы, методы. М.: Книжный дом «Либроком», 2012. – 176 с.
2. Выготский Л.С. Мышление и речь: Собр. соч.: Т.2. Гродно, 2002. – 361 с.
3. Théron M. Du tac... au tac. M. Didier, Paris 1973. – 207 p

РОЛЬ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Малик Ю.І.

старший викладач

кафедри ділової іноземної мови

та міжнародної комунікації

Національного університету харчових технологій

Зміни, які відбуваються сьогодні в українському суспільстві значною мірою впливають на реформування освіти, науки і культури. Одним з найважливіших напрямків якісних змін у системі освіти є професійна підготовка, яка передбачає появу нової генерації висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців.

Враховуючи, що знання іноземної мови, а часом декількох іноземних мов стає все частіше необхідною умовою при прийнятті на роботу, вивчення іноземної мови у закладі вищої освіти вважається невід'ємною складовою професійної підготовки сучасного фахівця будь-якої галузі.

Оскільки мова є засобом спілкування, то навчання іноземній мові властивий комунікативно-орієнтований та професійно-орієнтований характер, адже майбутні фахівці повинні бути готовими до здійснення ділових і партнерських контактів, налагодження міжнародних наукових зв'язків, участі в міжнародних конференціях, а також до вивчення іноземного досвіду в галузі професійної діяльності. Основними формами іншомовної комунікативної взаємодії у сфері майбутньої професійної діяльності студентів управлінських спеціальностей є участь у розмовних клубах, виступи, доповіді, презентації на наукових конференціях, проведення ділових бесід, ведення ділової кореспонденції, реферування наукових статей та ін.

Під час вивчення іноземної мови закладаються сприятливі можливості для професійної підготовки фахівців. Незважаючи на те, що іноземна мова є засобом набуття знань, формування вмій та навичок, вивчення іноземної мови на високому рівні може слугувати для розширення загального світогляду, отримання додаткової наукової і професійно-значущої інформації та поглиблення професійних знань, а відтак статус іноземної мови у загальній системі дисциплін для студентів немовних спеціальностей значно зростає.

Запровадження модульного навчання дає змогу враховувати інтереси студентів, реалізувати комунікативну спрямованість навчально-виховного процесу, а також досягти високого рівня комунікативної культури майбутніх фахівців. Незважаючи на те, що модульне навчання вважається одним з найбільш ефективних та перспективних методів навчання, все ж слід звернути увагу на певні проблеми навчального процесу, а саме під час викладання іноземної мови у немовному закладі вищої освіти. Найбільш актуальними причинами зазначених проблем можна вважати низький рівень мотивації студентів, недостатню кількість годин для вивчення тематичного матеріалу відповідно до програми, а також неможливість індивідуального підходу враховуючи різний рівень підготовки студентів до вступу до закладу вищої освіти. Для вирішення цих складнощів існує необхідність у розробці нових підходів та програм модульного навчання іноземної мови, що у свою чергу сприятиме формуванню і розвитку іншомовних умінь та навичок, які студенти зможуть використовувати у своїй майбутній професійній діяльності.

У контексті розвитку міжкультурної співпраці і міжнародних зв'язків в усіх напрямках науково-технічного і соціально-культурного життя країн європейської спільноти підвищилась орієнтація на міжнародні вимоги до рівня володіння іноземними мовами. Відповідно до вимог Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти щодо рівнів володіння іноземною мовою студенти закладів вищої освіти повинні «володіти уміннями вільно висловлюватися у процесі досягнення ними соціальних, академічних і професійних цілей». У рекомендаціях вказано, що шляхом володіння європейськими мовами можна полегшити спілкування та взаємодію між європейськими країнами з різними рідними мовами заради підтримки європейської мобільності, взаєморозуміння і співпраці та подолати упередження і дискримінацію [1, с. 24].

Отже, за останні роки, у зв'язку із активним реформуванням різних сфер діяльності українського суспільства, спрямованого на розширене міжнародне партнерство, виникає об'єктивна необхідність у потребі вивчення іноземної мови під час професійної підготовки майбутніх фахівців. Відповідно існує потреба у нових підходах у навчанні іноземної мови у закладах вищої освіти з метою підготовки фахівців, професійна компетентність яких стає більш глибокою завдяки знанням іноземної мови. Вивчення іноземної мови відіграє значну роль у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців не лише задля отримання необхідної інформації в певній галузі, а також для використання у комунікативних ситуаціях, що може стати запорукою успішної майбутньої діяльності на високому професійному рівні.

Література:

1. Common European Framework of Reference for Language: Learning, Teaching, Assessment. [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.coe.int/lang-cefr

СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПОШУКІВ НОВОЇ СТРАТЕГІЇ ОСВІТИ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Муравйова О.М.

*старший викладач кафедри іноземних мов
Харківського державного університету харчування та торгівлі*

Крупей М.І.

*старший викладач кафедри іноземних мов
Харківського державного університету харчування та торгівлі*

Цільова орієнтація професійної освіти на кінцевий результат обумовила необхідність проектування критеріїв відповідно до державних стандартів, які передбачають урахування європейського рівня вимог до вищої освіти, що сприятиме більш повному входженню України до світового освітнього простору, забезпечення європейського рівня формування освіти та вироблення професійних навичок виховання гармонійно розвиненої, соціально активної, толерантної людини з високими духовними якостями, здатної до саморозвитку і самовдосконалення [1].

Для того, щоб вище названі якості стали факторами фундаменталізації професійної освіти, необхідно визначити їх структуру і склад, а найголовніше – виявити ефективні освітні технології, через застосування яких буде формуватись професіоналізм майбутнього фахівця.

Механізмом стимулювання інноваційних пошуків шляхів реалізації нової стратегії освіти є технології інтерактивного навчання.

Застосування цих технологій дозволяє ефективно підвищити якість освіти з іноземної мови, її економічну ефективність, забезпечити соціально-професійну захищеність особистості.

Значення інтерактивних технологій полягає у забезпеченні досягнення ряду найважливіших освітніх цілей:

- стимулювання мотивації та інтересу в галузі іноземних мов у загальноосвітньому плані;
- підвищення рівня активності і самостійності студентів;
- розвиток навичок аналізу, критичності мислення, взаємодії і комунікації;
- зміна установок на співробітництво, емпатію і соціальні цінності;
- саморозвиток і розвиток завдяки активізації розумової діяльності і діалогічній взаємодії з викладачем та іншими учасниками освітнього процесу.

Професійний розвиток особистості відбувається протягом трьох етапів: початкового, основного і заключного. Початковий етап охоплює перший рік навчання. Його мета – адаптація випускників шкіл до нових умов навчання. Для основного етапу характерне виконання переважно навчально-виробничої діяльності для розв'язання навчальних завдань виробничого характеру. Специфіка заключного етапу полягає в наступному: навчальні задачі носять характер професійної діяльності, форми підготовки наближені до видів майбутньої діяльності.

На кожному з етапів під час вивчення іноземної мови доцільно було б застосовувати різні комп'ютерні та мобільні додатки. Під час адаптації це LearningApp, Memrise або MindSnacks, а для розвитку професійного спілкування – HiNative, HelloTalk тощо.

Література:

1. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З.Н.Курлянд, Р.І.Хмельюк, А.В.Семенова та ін.; За ред. З.Н.Курлянд. – 3-тє вид.,перероб. і доп. –К.: Знання, 2007. – 495 с.

КОМУНІКАТИВНИЙ МЕТОД “DOGME ELT” В НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Никитенко О.В.

*старший викладач кафедри ділової іноземної мови
та міжнародної комунікації
Національного університету
харчових технологій*

Навчання дорослих слухачів має свої особливості, зумовлені особливостями їх мотиваційної сфери, яка є складним внутрішнім процесом, обумовленим суб'єктивно-особистісною зацікавленістю людини до певної дії. Їх мотивація характеризується такими формами, як намір, мета, прагнення, а також видом потреби, ступенем актуальності, масштабом, змістом реалізованої діяльності та ін. Все це безумовно вимагає пошуку нових форм, методів і технологій навчання іноземної мови студентів вищих навчальних закладів.

Головною передумовою виникнення методу Dogme ELT стало переосмислення сутності освітнього процесу і ролі його суб'єктів. Так, якщо раніше навчання трактувалося як когнітивний процес, мета якого полягала в трансляції знань, то сьогодні у фокусі уваги знаходяться психологічні аспекти засвоєння інформації. Відповідно, того, хто навчається, сприймають не як пасивного реципієнта, а, навпаки, - активного учасника процесу пізнання, здатного організувати, спрямувати і навіть змінити хід освітньої діяльності.

Вперше про метод Dogme стало відомо 2000 року зі статті методиста Скотта Торнбері "A Dogme for ELT", де він критикував надмірне використання додаткових матеріалів під час навчання іноземної мови, що, на його думку, ускладнює і обтяжує процес навчання. Серед основних положень нового методу Dogme виділяють: - створення сприятливих умов ("the right conditions"), які сприятимуть створенню сприятливої ситуації, привабливою до спілкування; - організація процесу спілкування ("managing conversation"), що означає взаємодію викладача і учнів, їх живе спонтанне спілкування на теми, що хвилюють всіх учасників спілкування, де викладач виступає не тільки в ролі організатора бесіди, але і її безпосереднім активним учасником; - підбір стимулу

для обміну інформацією ("selecting stimulus to share") вимагає проактивності викладача, як важливої складової успішного спілкування, заснованого на використанні поточної ситуації в якості теми бесіди; - фокусування на формі ("focusing on form") або дослідження мови, що відбувається безпосередньо в ході бесіди - повернення до досліджуваного матеріалу ("learning from lesson to lesson") і його закріплення за допомогою різних технік і вправ.

Надмірне використання на заняттях друкованих засобів (навчальні посібники) та інформаційних технологій (готові мультимедійні курси, комп'ютерні тренажери, ресурси мережі Інтернет) призводить до створення штучного навчального середовища, яке не завжди носить інтерактивний характер і не в повній мірі здатне сформувати міцні і гнучкі мовні навички.

Тому, на думку С. Торнберри і Л. Меддінгса, пропонований ними підхід до викладання мови може стати гідною альтернативою традиційному. Правила організації навчальної діяльності відповідно до методу Dogme зводяться до наступних: 1) Прямий шлях до засвоєння інформації на занятті лежить через спілкування аудиторії з викладачем і між собою, в той час як навчання за допомогою готових педагогічних матеріалів веде до тієї ж мети опосередковано. 2) Основне джерело матеріалу, на основі якого організовується заняття, - аудиторія, а не викладач, при цьому матеріал повинен викликати жвавий інтерес і стимулювати навчання. 3) Навчання - процес соціальний і діалогічний, в якому до знання приходять разом. Відповідно, слухач не пасивно отримує інформацію, передану викладачем або навчальним посібником, а активно здобуває його. 4) Навчанню сприяє діалог, керований викладачем. 5) Мову (включаючи граматичну складову) не опановують, вона з'являється природним чином в сприятливих умовах. 6) Первинна функція педагога полягає в тому, щоб привернути увагу учнів до різних правильних варіантів мовних форм для вираження думок. 7) Слухач повинен мати можливість висловити свої уявлення, поділитися знаннями і досвідом, обговорити хвилюючі його проблеми, сформулювати бажання, і все це також буде контентом заняття. 8) Відмова від готових навчальних матеріалів розширює можливості як слухача, так і викладача. 9) Якщо необхідно, допускається використання текстів, але таких, які є актуальними для аудиторії, та ставитися до текстів потрібно критично [1, с. 7-8].

Загалом, метод Dogme ELT це більше ніж просто метод, це інший рівень викладання, орієнтований на розкриття потенціалу студентів через спілкування, взаємодія, як між студентами, так і викладачем, активне використання особистого досвіду, використання особистої інформації та ситуативної подачі мови. До того ж, викладачі бачать перевагу такого підходу до навчання в скороченні часу на підготовку до занять.

На думку супротивників методу Dogme його основним недоліком є відсутність плану уроку і передача викладачем ініціативи студенту, який не володіє достатнім знанням мови. Вважається, що метод орієнтований на середній і вищий рівень тих, хто вивчає іноземну мову, адже без усвідомлення структури мови неможливо в повній мірі оволодіти комунікативною компетенцією. Крім того,

більшість студентів не може уявити собі навчання, яке не спирається на навчальний план і навчальні посібники, через що у групи може виникнути відчуття, що викладач просто не підготувався до занять. Відсутність технологій також може викликати негативну оцінку студентами курсу занять.

На наш погляд, ідеального методу навчання іноземної мови не існує. Кожен з відомих методів ґрунтується на певному баченні мови і процесу навчання. Використовуючи метод Dogme, можна розробити і провести весь курс повністю, але можна також і інтегрувати в канву заняття лише окремі види завдань в стилі Dogme.

Література:

1. Thornbury S., Meddings L. Teaching Unplugged: Dogme in English Language Teaching. - DELTA Publishing, 2009. - 104 p.

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО

Скриннік Н.А.

*доцент кафедри іноземних мов
Харківського національного університету
харчування та торгівлі*

Муравйова О.М.

*старший викладач кафедри іноземних мов
Харківського державного університету
харчування та торгівлі*

На шляху інформатизації суспільства і всебічного поширення глобальної комп'ютерної мережі Інтернет стає зрозумілою актуальність використання мультимедійних технологій в освітньому процесі на сучасному етапі. На сьогоднішній день мультимедійні технології (МТ) є одним з напрямків інформаційних технологій, що найбільш динамічно розвиваються. Це, поперше, пояснюється тим, що мультимедіа – це взаємодія візуальних і аудіо ефектів під керуванням інтерактивного програмного забезпечення з використанням сучасних технічних і програмних засобів, а подруге, – вони об'єднують текст, звук, графіку, фото, відео в одному цифровому поданні. Мультимедійні засоби в процесі викладання іноземної мови у вищій школі можуть охоплювати електронні підручники, самостійно підготовлений викладачем матеріал, презентацію інформації за допомогою програми PowerPoint, відеометод, електронну пошту, рольові ігри, електронні інтерактивні дошки та ін.

Застосування технологій мультимедіа позитивно відбивається одразу на декількох аспектах навчального процесу:
стимулює когнітивні аспекти навчання, такі як сприйняття та усвідомлення інформації;

підвищує мотивацію студентів до навчання;
розвиває у студентів навички спільної роботи і колективного пізнання;
формує більш глибоке розуміння досліджуваного матеріалу завдяки комплексному впливу різних типів інформації [1].

Мультимедійні засоби дозволяють задіяти майже всі органи чуття студентів, поєднуючи друкований текст, графічне зображення, рухоме відео, статичні фотографії та аудіозапис, створюючи «віртуальну реальність» справжнього спілкування. Доведено, що застосування мультимедійних матеріалів та комп'ютерних мереж скорочує час навчання майже втричі, а рівень запам'ятовування через одночасне використання зображень, звуку, тексту зростає на 30-40 відсотків.

Для ефективного застосування мультимедійних засобів навчання на заняттях з іноземної мови виділяють наступні можливості:

вивчення нової лексики проходить трьома етапами: введення лексичного матеріалу; закріплення нових мовних одиниць; контроль рівня засвоєння лексики;

відпрацювання граматичних явищ полегшується завдяки зворотному зв'язку між практичним та теоретичним матеріалом, а також візуалізації граматичних довідників, таблиць, наявності пояснювальних мікродіалогів, які призначені для вирішення й закріплення певних граматичних правил і конструкцій;

навчання аудіювання передбачає можливість прослуховування різних за складністю фонограм (інколи в поєднанні з відео) з наступним контролем розуміння почутого;

відпрацювання вимови складається з прослуховування оригінального аудіофрагменту з опорою на текст або без неї, та з його наступним відтворенням фразами через мікрофон і порівнянням зі зразком [1].

Викладання іноземної мови у ЗВО з використанням МТ дає можливість перейти від пасивної подачі матеріалу до активного способу реалізації освітньої діяльності, в якому студент стає не тільки центральним об'єктом процесу, а й активним його учасником. В цьому випадку мультимедійні технології не повинні ставати центром процесу навчання, а нести допоміжний, пізнавальний характер, а також бути допоміжним засобом активізації уваги. Таким чином активізується сам освітній процес за рахунок збільшення наочності пропонованого матеріалу, відбувається більш плідна інтерактивна взаємодія.

У процесі навчання іноземній мові нерідко виникає проблема мовного бар'єру – студенти соромляться говорити, боячись зробити помилку. Використання ж мультимедійних програм, створює менш стресове середовище. Кожен студент індивідуально має можливість записати свою промову, прослухати і порівняти з автентичною розмовою. Такий вид роботи знімає психологічні труднощі говоріння, розвиває навички розмовної мови, фонетичні навички і медіа навички. Тому можна без перебільшення стверджувати, що на заняттях іноземної мови МТ досить корисні [2].

Отже, мультимедійні засоби навчання дають змогу моделювати умови навчальної діяльності, реалізовувати їх у різноманітних тренувальних вправах

ситуативного характеру, що сприяє більш раціональній діяльності викладача на певному етапі навчального процесу, виявляються ефективним і дієвим способом інтенсифікації навчального процесу. Вони збагачують процес навчання, оскільки володіють значним лінгводидактичним потенціалом, компенсують відсутність природного іншомовного середовища і одночасно дозволяють уникнути негативних психологічних станів.

Література:

Ариян М.А. Лингвострановедение в преподавании иностранного языка / Мария Андреевна Ариян // Иностр. яз.в школе. – 2010. – Ч. 2. – С.21–25.

2. Educational and informative weblog. Teaching English using multimedia [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://paksira.wordpress.com/2009/05/22/teaching-english-using-multimedia/>.

ОСВІТНІЙ ХАКАТОН-ПЛАТФОРМА НОВИХ ІДЕЙ ТА ІНОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ

*Старунська Ю.А., викладач
Національний університет харчових технологій
Кафедра ділової іноземної мови
та міжнародної комунікації*

З кожним днем світ навколо нас стає все більш різноманітним і постійно змінюється. Людство хоче жити краще і комфортніше, тому вигадує нові ідеї, реалізує їх в проектах, програмах та технологіях. Існує безліч способів, як із команди можна створити потужну машину з вироблення унікальних ідей. Одним із таких способів є хакатон. Згідно з визначенням Оксфордського тлумачного словника, «хакатон» (англ. hackathon) – захід, що може тривати кілька днів та на якому велика кількість людей збирається для спільного одночасного програмування. [1]. На виході учасники зазвичай представляють конкретний продукт (сайт, програму, сервіс, мобільний додаток). Це можливість повного занурення за пару днів вплинути на сферу, яка вас цікавить, створивши конкретне рішення і представивши його світу. [3].

Хакатон стає одним із найефективніших способів вирішення актуальних проблем суспільства, тобто отримання максимального результату з мінімальними затратами та в найкоротші терміни. Особливої популярності він набирає серед студентської молоді, яка має бажання реалізувати свої творчі задатки та знайти практичне застосування знанням.

Хакатон спрямований на розвиток та реалізацію творчого потенціалу студентської молоді [2], яка сповнена інноваційних ідей і готова прикласти максимум творчих зусиль задля вирішення актуальних місцевих проблем, а далі вже і проблем на рівні країни та світу.

Література

1. Who Invented the Hackathon?[Electronic Resource] Government Technology. – Retrieved from : <http://www.govtech.com/pcio/Who-Invented-the-Hackathon.html>.

2. Global Hackathon Report. Trends and Insights [Electronic Resource] / HackerEarth, 2017. – Retrieved from : <https://www.hackerearth.com/sprint/resources/featured/global-hackathon-report-trends-insights>.

3. Hackathon [Electronic Resource] / Oxford Living Dictionaries. – Retrieved from : <https://en.oxforddictionaries.com/definition/hackathon>

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО УСПІХУ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Тригуб І.П.

*старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торгово-економічний університет*

Власенко Л.В.

*викладач кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торгово-економічний університет*

Сьогодні Україна продовжує інтеграцію до європейського і світового освітнього простору. Європейський вибір напряму руху України в цьому напрямку спричинено історичними, економічними, соціальними факторами. Тому наша країна має достатній потенціал для здійснення використання сучасних технологій і підходів у сфері освіти та науки. Ці прагнення спричинили низку нововведень у вищезгаданій сфері. Нагадаємо, що з 1998 року, коли була підписана «Болонська декларація», європейське освітнє співтовариство активно консолідується для реалізації освітньої концепції Болонського процесу. Це формування на перспективу загальноєвропейської системи вищої освіти, яка ґрунтується на спільності ґрунтовних принципів її функціонування. Також координувалися спільні потреби, критерії, стандарти щодо національних систем освіти; щодо поліпшення працевлаштування, мобільності громадян; щодо європейського ринку праці, і щодо самого головного – підвищення конкурентоспроможності європейської вищої школи.

Зокрема, система вищої освіти повинна опиратися на такі визначальні якісно-методологічні принципи:

- 1) Міжособистісні уміння. Це є особистісні здібності, що пов'язані з умінням виражати почуття і утворювати стосунки з аналітичним осмисленням і здатністю до самокритики; соціальні навички, що пов'язані з процесами соціальної взаємодії, умінням розриватися в групах, брати соціальні та етичні зобов'язання.
- 2) Системні уміння. Це є поєднання розуміння, відношення та знання, що дозволяють усвідомлювати співвідношення частин цілого одна з одною та

оцінювати місце кожного з компонентів у системі; здатність планувати зміни з метою поліпшення системи та конструювати нові системи.

Для України вагомим є не тільки виховання високо кваліфікованого спеціаліста інноваційного типу мислення та культури, а й проектування європейського освітнього простору з урахуванням інноваційного розвитку освіти, запитів особистості, потреб суспільства і держави.

Інтеграція України у світовий освітній простір вимагає:

1. Постійного вдосконалення національної системи освіти;
2. Пошуку результативних шляхів підвищення якості освітніх послуг;
3. Апробації та впровадження інноваційних педагогічних систем;
4. Реального гарантування рівного доступу всіх громадян до якісної освіти, можливостей і свободи вибору в освіті;
5. Модернізації змісту освіти і організації її згідно з світовим тенденціям і вимогам ринку праці;
6. Забезпечення безперервності освіти та навчання продовж усього життя;
7. Розвитку державно-громадської моделі управління.

Завдяки швидкому кроку глобалізації, закономірно відкривається все більше простору для розвитку тісного взаємозв'язку мов і культур. Новітня європейська мовна політика орієнтує громадян Європи на багатомовність. Без цього успішна інтеграція в сьогочасному світі просто неможлива. Англійська мова займає сьогодні в освітньому контексті перше місце серед великого розмаїття мов. Аналізуючи чинники популярності англійської мови серед учнів, студентів і дорослих, дослідники різних країн виокремлюють домінування англійської мови як *lingua franca*, що зумовлено «тотальною глобалізацією на цілісну економічну систему, об'єднану не лише міжнародним розподілом праці, але й величезними всесвітніми виробничими структурами та структурами збуту, глобальною фінансовою системою й інформаційною системою планетарного масштабу». Вивчення в навчальних закладах більш ніж однієї іноземної мови, безумовно, знаходиться в інтересах загальної національної політики України. Адже вивчення майбутніми фахівцями декількох іноземних мов є надійною інвестицією в умовах ринкової економіки. Незважаючи на те, що європейський спосіб мислення кардинально відрізняється від способу мислення українців, і науковці, і викладачі, і майбутні спеціалісти у сфері економіки, давно зрозуміли, що глибокі знання іноземної мови були й залишаються невід'ємною складовою процесу формування сучасного фахівця з високою конкурентоспроможністю на світовому ринку праці. Викладання іноземної мови у немовному вnz повинно бути безперестанним та задовольняти баланс традиційних та інноваційних методів навчання. Неабиякого сенсу здобуває індивідуально-орієнтоване навчання, що сприяє максимальної активізації творчих можливостей студентів. Невід'ємним інструментом інноваційного підходу є методика викладання іноземних мов з використанням інформаційних технологій, що значно підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови.

Отже, подолання мовного бар'єру достатньо для забезпечення ефективності спілкування між представниками різних культур для подальшої інтеграції у сфері економіки.

Література:

1. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти. Навч.посіб. -К.: Центр «Магістр -8» творчої спілки вчителів України, 2006. –247 с.
2. Поляков О.Г. Профильно-ориентированное обучение английскому языку /О. Г. Поляков // Иностранные языки в школе. – 2004. – No 3.
3. Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. українського видання С.Ю.Ніколаєва]. –К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.

**ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ З
МЕТОЮ ІНТЕНСИВНОГО НАВЧАННЯ**

Тригуб І.П.

*старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торгово-економічний університет*

Власенко Л.В.

*викладач кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торгово-економічний університет*

Реформування системи вищої освіти зумовлює посилення уваги дослідників до підвищення фахової компетенції майбутніх спеціалістів, забезпечення їхньої конкурентоспроможності на ринку праці. Один із принципів реалізації Державної програми «Освіта: Україна ХХІ століття» – це багатоукладність та варіантність освіти, що передбачає створення можливостей для широкого вибору форм освіти, навчально-виховних закладів, засобів навчання і виховання, які б відповідали освітнім запитам особистості, запровадження варіантного компонента освіти, диференціацію та індивідуалізацію навчально-виховного процесу [1, с.4–6]. Одним із факторів забезпечення конкурентоспроможності країни на світовому рівні є підвищення якості підготовки фахівців, формування в них позитивної мотивації до майбутньої професії. Визначальним компонентом організації навчальної діяльності є мотивація. Будь-яка діяльність людини завжди спричинена потребою. Саме потреба штовхає особистість на пошук предмету чи предметів, які можуть задовольнити потребу. Проблема мотивації навчання є однією з центральних у педагогіці, оскільки і результат, і процес засвоєння знань значною мірою залежать від залучення студентів у навчальний процес, зацікавленості того, хто навчається [2, с. 269].

Незважаючи на наявність у сучасній науці значної кількості науково-педагогічних праць, присвячених проблемі формування мотивації навчально-пізнавальної діяльності у ВНЗ, це питання все ще залишається одним із актуальних питань педагогіки та педагогічної практики.

Успішне вирішення проблеми мотивації навчальної діяльності позитивно впливає на якість підготовки майбутніх фахівців. Тому одним із актуальних наукових завдань освіти є дослідження мотиваційної сфери особистості як фактора ефективності. Формування позитивної мотивації до майбутньої професії не можливо без стійкої мотивації до навчально-пізнавальної діяльності, пов'язаною з цією професією. В останні роки посилюється розуміння психологами та педагогами ролі позитивного ставлення до навчання у забезпеченні успішного оволодіння знаннями та уміннями. При цьому виявлено, що висока позитивна мотивованість може відігравати роль компенсуючого фактору у випадку недостатніх навчальних здібностей. Високий рівень навчальних здібностей не може компенсувати відсутність навчального мотиву, не може привести до значних успіхів у навчанні. Діяльність ніколи не мотивується тільки одним мотивом. Має значення який мотив є головним, визначальним, а який другорядним. Головним мотивом у навчальній діяльності студентів у ВНЗ має виступати навчально-пізнавальний інтерес. Лише тоді навчальна діяльність буде ефективною. Вважаємо за потрібне досліджувати лише позитивну мотивацію, оскільки негативна мотивація гальмує розвиток людини в цілому та її креативні здібності зокрема. Тому необхідно додати, що однією із важливих функцій викладача є стимулювання позитивної мотивації кожного студента в процесі організації різноманітних видів діяльності.

Позитивною мотивацією навчальної діяльності студентів може бути створення викладачем проблемної ситуації, що спонукає студентів до пошуку рішення проблеми, крок за кроком підводячи їх до мети. Для цього новий навчальний матеріал подається у формі проблемної задачі. В її умові є протиріччя, які потрібно знайти і вирішити [3]. Проблемність навчання – це основний стимул, який впливає на формування професійно-пізнавальної потреби на всіх етапах навчання. Таким чином, процес пізнання студентів при даній формі представлення інформації наближається до пошукової, дослідницької діяльності. За допомогою проблемних ситуацій забезпечується розвиток теоретичного мислення, пізнавальний інтерес до змісту дисципліни, професійна мотивація.

Отже, мотиваційна складова навчальної діяльності охоплює пізнавальні потреби, мотиви і сенси навчання. Під час занять у студентів має виникати потреба у самовдосконаленні, самореалізації та самовираженні. Мотивація студентів до навчання є однією з основних складових навчально-виховного процесу. Її аналіз вимагає не лише визначення домінуючого мотиву, а й урахування структури мотиваційної сфери людини. Становлення мотивації – не просте зростання позитивного або посилення негативного ставлення до навчання, а ускладнення структури мотиваційної сфери, спонукань, які входять до неї, поява нових, більш зрілих, інколи суперечливих відношень між ними. Формуванню мотивації вивчення дисципліни сприяє застосування активних методів навчання, які мають прагматичний характер, розвивають практичні навички і вміння студентів, будуть застосовуватися в майбутній професійній діяльності.

Література:

1. Національна Доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст. // Освіта України. – 2002. – № 33. – С. 4–6.
2. Асеев В.Г. Мотивация учебной деятельности и формирование личности. М., 1976 г.
3. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности: Учеб. пособие. – М.: Изд. центр „Академия”, 2001. – 304 с.

НАВЧАННЯ ЛЕКСИКИ У НЕМОВНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**Ципанова Н.Я.**

*викладач кафедри ділової іноземної мови та міжнародної комунікації
Національного університету
харчових технологій*

Протягом усієї історії англійської мови її словниковий запас постійно розширювався, ставши найбільшим серед всіх людських мов. Навіть сьогодні щорічно близько 800 неологізмів додаються до словнику англійської мови. Навчання лексики є найважливішою частиною сучасного викладання англійської мови. Кількість висловлювань, що використовуються в повсякденному житті і в спеціальних сферах людської діяльності зростає, а словник англійської мови середнього мовця повинен задовольняти зростаючим потребам.

Питаннями відбору лексичного мінімуму займалися видатні методисти. Серед них Торндайк (Thorndike) [1] та Хорн (Horn) [2] в США, Палмер (H. Palmer) у Японії, Вест (M. West) у Індії, Ричардз (E. Richards) та Огден (C. K. Ogden) у Англії, І. В. Рахманов у Росії та багато інших, які вважали, що відібрані до лексичного мінімуму слова мають:

- 1) часто вживатися у мові (частотність визначається математично за допомогою статистичних даних);
- 2) легко комбінуватися з іншими словами (e.g. nice room, nice girl, nice weather);
- 3) бути нелімітованими з точки зору стилю;
- 4) входити до тем, визначених програмою;

Найбільш ефективним і швидким способом навчання словникового запасу є використання візуальних, аудіальних і кінестетичних засобів для того, щоб змусити студентів сприймати знання, застосовуючи всі свої сенсорні рецептори.

Для вивчення лексичних одиниць викладачі Національного університету харчових технологій використовують флеш-картки, інтелект-картки, рольові ігри. Наприклад, під час навчання лексики для бізнес зустрічей та переговорів розділялося групу (10 студентів) на п'ять пар, і кожна з них отримувала таємне завдання. Основна ідея кожного завдання полягала в тому, щоб продемонструвати вміння вести бізнес зустрічі та переговори. Група, що мала

практику бізнес переговорів поділилися своїм досвідом. Інша група, пара хлопчиків, продемонструвала короткий фільм, завантажений на YouTube, демонструючи, як потрібно себе вести під час бізнес переговорів, дрес-код. Потім вони пояснили деякі особливі терміни, сталі вирази, які потрібно вживати під час переговорів. Після демонстрації інші студенти задавали питання і висловлювали свою думку щодо обговорюваної теми.

Для вивчення теми «Структура компанії» та лексичних одиниць, які відносяться до різних відділів використовується така ментальна карта:

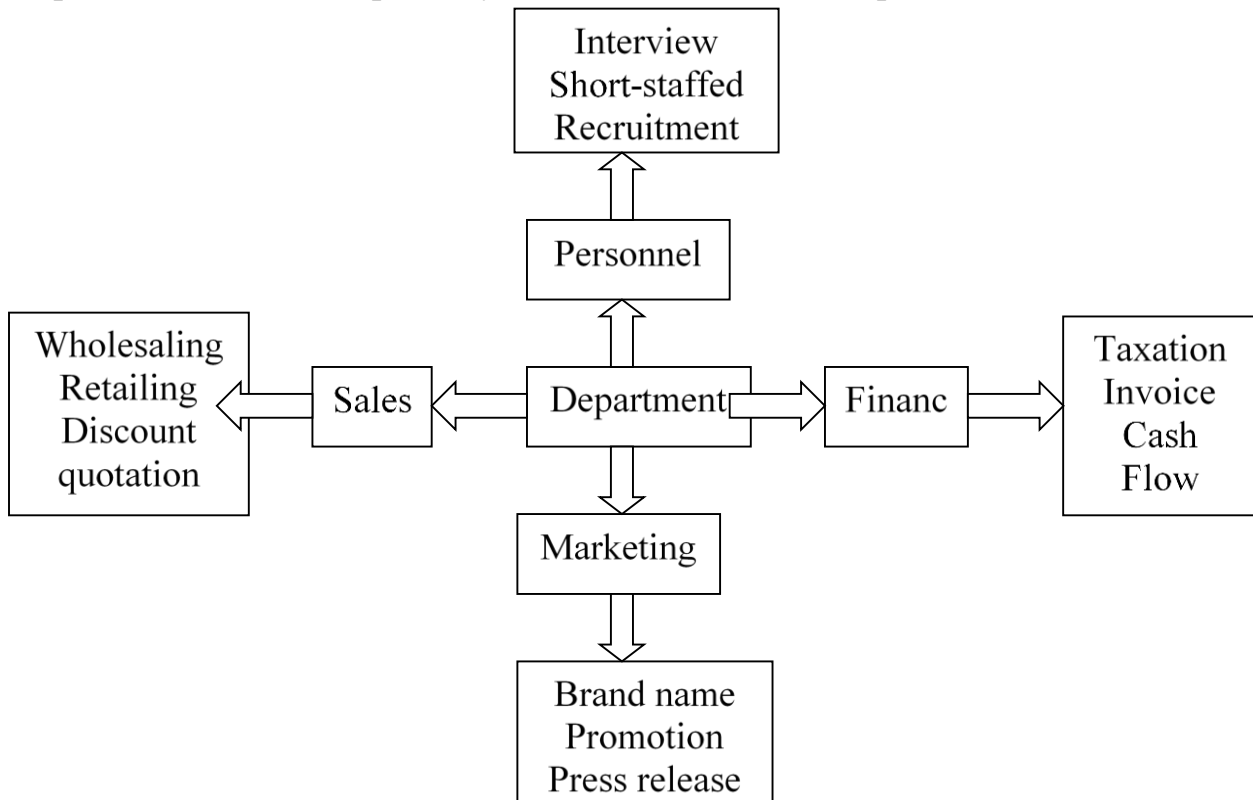

Рис.1 Ментальна карта для вивчення лексичних одиниць з теми «Структура компанії» для студентів 3 курсу Національного університету харчових технологій

Щоб зняти напругу під час заняття іноземною мовою, переключити увагу студентів та викликати позитивні емоції використовується метод вивчення лексики за допомогою пісень. Завдання з пропусками можна використовувати при роботі з віршами або текстами пісень. Принциповим моментом тут є використання автентичного мовного зразка, і тут пісні і вірші мають багато переваг перед прозовим матеріалом. Вони легко вводяться, легко запам'ятовуються, співати можна хором, що знімає психологічний прес з невпевнених у собі учнів. У справжньому пісенному матеріалі часто зустрічаються цілі фрази і окремі лексичні одиниці, характерні саме для розмовної мови

Поєднання різних каналів сприйняття забезпечує найкращі результати при запам'ятовуванні і одночасно розвиває інтелект[3]. Лексика середнього мовця, що використовує англійську, постійно зростає і, вимагаючи таким чином від мовця багатшого словникового запасу, та більш прискореного

його вивчення. Роль англійської мови не зменшиться в найближчому майбутньому, а навчання англійської мови все ще користується попитом. Було доведено, що наступний крок у вивченні лексики буде тісно пов'язаний з методами, які забезпечують викладання мовних шаблонів, широко використовуваних у повсякденній комунікації, а також викладання словника, зосередженого на регіональних стандартах англійської мови.

Література:

1. McCoy, Douglas. *Visuals and Vocabulary: The Order of Presentation Matters / Learning vocabulary in another language*. Cambridge: Cambridge University Press. 2007. Vol. 25. №1. P. 21–32.
2. Robert E. Horn *Visual Language: Global Communication for the 21st Century*, 1998. 270 p.
3. Tight, Daniel G. (2010). Perceptual Learning Style Matching and L2 Vocabulary Acquisition. *Language Learning*, 60(4), 792-833. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1467-9922.2010.00572.x>

ALTERNATIVE ASSESSMENT ESP STUDENTS REALLY NEED

Chugai Oksana

*PhD, Associate Professor, Teacher of English
National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”*

Assessment is inseparable from teaching and learning providing information about students' progress and the effectiveness of the strategies ESP teachers use. Although the issue of teaching and assessing English for Specific Purposes effectively is the focus of many researchers (Harmer, Hutchinson, Orr, Reeves, Winking), the problem of assessing what ESL students really learnt needs exploring. This article aims at examining the issue of alternative assessment in ESP which responds to students' needs and determining its practical usage.

Pradhan provides the following definition of “English for Specific Purposes” (ESP): “a branch of applied linguistics devoted to the research and teaching of English and related skills” with the focus on professional needs of the learners [4, p. 1]. ESP aims at empowering students, providing opportunities to become autonomous and take control over their learning throughout their whole life [2, p. 226].

Describing traditional testing J. Scrivener writes that internal school tests usually assess the four language systems and the four language skills, but in fact, tests focus mostly on the first four. An important issue is objectivity of marking: discrete items like specific individual language points are likely to be marked objectively, while integrative tasks which include several items or skills testes in the same question are more likely to be marked subjectively. Therefore, instead of encouraging, tests may discourage students. One of the most effective ways to assess is to use ‘I can do’ criteria

statements which are based on the syllabus of the course which help students get an idea of their level of achievement [5, p. 302].

Alternative assessment aims at ‘motivating and inspiring learners to explore and exploit dimensions of themselves ...’ [3, p. 169]. Therefore, in addition to traditional ‘pen-and-paper’ tests, which work best for testing grammar and lexis, Scrivener suggests using alternative assessment. Assessing skills, for example, speaking should be based on ‘I can’ criteria list which is easily developed from speaking tasks worked on over the course. It is possible for a teacher who has a big class to use a criteria list to assess individual students speaking in groups over a few classes. In case of a smaller class a ‘three learners and one teacher’ activity is possible to assess: a teacher watches and evaluates, students interact [5, p. 308].

Harmer writes about the importance of monitoring the progress of students through different ways: scoring homework assignments, participating in some class activities, speaking in particular, progress tests. It is also important to keep track of students’ progress in order to be sure that teaching and learning is successful [1, p. 22].

Assessment is important not only for students but for teachers as well. The results of tests cover only some of the areas which are needed to be evaluated. Adjusting curriculum brings changes in the classroom which results in ESP teachers experimenting with new material, approaches and techniques. Trying different ways of getting feedback is the solution: asking students openly, getting their written anonymous responses, inviting other teachers to observe the lessons. Combining different ways of assessment is also possible: for example, to ask students write two things they would like to practice more often and two which would be better to avoid; to invite an observer; finally, have an open discussion with both parties about possible ways of achieving better results [1, p. 22]. This kind of feedback not only helps teachers to learn about students’ attitude to the changes in the classroom, but it makes students start thinking about their own learning.

Self-assessment happens when students evaluate their performance in class themselves. Scrivener suggests distributing the list of criteria and asking students to write a reflective view about themselves; after that having a discussion in small groups when students share what they wrote [5, p. 308].

It is advisable to start small, especially if students have never done self-assessment before. There may be three options for a typical ESP class: if a student wrote an essay for home assignment, participated actively in all class activities and spoke English all the time, they may get the maximum number of points 2,5; without an essay but active participation the number of points estimates 2,0; if a student did not write an essay, was not active in class, spoke English not all the time, the number of points is 1,75. If a student still has difficulties with assessing, questions may be helpful (Did you complete an essay? (Yes / No); Did you participate actively in all class activities? (Yes / No); Did you speak English all the time? (Yes / No). As soon as students get the idea, at the end of the class they do self-assessment and, surprisingly, they may be even more critical to themselves than teachers.

At the same time creating a friendly atmosphere, when all the participants of alternative assessment are tolerant, is vitally important. In some cases feedback may

be done in written form, without group discussion; a teacher may disagree with the result of self-assessment and present their arguments.

Alternative assessment in ESP is vitally important as it gives power to students and motivates them to search for more effective ways of learning. The role of a teacher is to create a friendly atmosphere, give students the opportunities to evaluate themselves, use a range of tools to conduct assessment and teach more effectively.

References:

1. Harmer J. How to teach English. An Introduction to the practice of English language teaching / J. Harmer. – Pearson Education Limited, 2001. – 198 p.
2. Macianskiene N. Fostering Active Learner Engagement in ESP Classes / N. Macianskiene, V. Bijeikiene // Key Issues in English for Specific Purposes in Higher Education. Switzerland: Springer, 2018. P. 223 – 242. <https://doi.org/10.1007/978-3-310-70214-8>.
3. Nasab F. G. Alternative Versus Traditional Assessment / F. G. Nasab // Journal of Applied Linguistics and Language Research. Volume 2, Issue 6, 2015, P. 165 – 178.
4. Pradhan A. (2013). English for Specific Purposes: Research Trends, Issues and Controversies / A. Pradhan // English for Specific Purposes World. Issue 40, Vol. 14. Retrieved 25 January 2019 from http://www.esp-world.info/Articles_40/Pradhan.pdf.
5. Scrivener J. Learning Teaching: A Guidebook for English Language Teachers / J. Scrivener. – Macmillan, 2005. – 431 p.

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Чередніченко Г.А.

*завідувач кафедри ділової іноземної мови
та міжнародної комунікації*

Національного університету харчових технологій

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку вищої освіти з новітніми тенденціями його розвитку висуває нові вимоги до професійної підготовки випускника і його особистих якостей. Наявність знань іноземної мови дає можливість випускникові вищої школи бути в курсі всього нового, що видається в його професійній області, озброює його досягненнями світової науки, дає можливість використовувати їх у своїй практиці. Таким чином, навчальний предмет «Іноземна мова професійного спрямування», будучи інтегративним за своєю метою і міждисциплінарним за предметним змістом, покликаний сприяти розширенню освітнього кругозору студентів, соціалізації особистості майбутніх фахівців, підготовці їх до життя в умовах багатонаціонального і полікультурного світу.

Виклад основного матеріалу. Оптимізація (від лат. *optimus* – «найкращий») означає вибір оптимального варіанта процесу навчання в конкретній педагогічній ситуації [1]. Якщо оптимізацію перенести на процес навчання іноземної мови, то це буде означати вибір такої методики, яка забезпечує досягнення найкращих результатів при мінімальних витратах часу і сил викладача і студентів в даних умовах. Оптимізація досягається не одним вдалим методом, а йдеться про свідомий, обґрунтований вибір викладачем одного з багатьох можливих варіантів.

Мета навчання іноземній мові професійного спрямування для студентів нефілологічних спеціальностей – формування комунікативно-прагматичної компетенції студентів в усній і письмовій формах спілкування. Основним змістом навчання іноземної мови має стати професійно-спрямоване ділове спілкування з домінантним навчання розмовної мови, включаючи навчання перекладу галузевих автентичних текстів.

Зміст навчання реалізується через інформаційну модель, основу якої складають різні типи текстів. Навчання доцільно будувати на якісно новому змісті при ретельному відборі навчального мовного матеріалу, відповідного до специфіки майбутньої професійної діяльності[2].

Компетенції, що необхідно сформувати у процесі навчання: комунікативно-прагматична (сукупність знань про конвенціональні норми спілкування, прийняті в іншомовній культурі; самостійно-пошукова (дії, спрямовані на реалізацію комунікативних стратегій засобами індивідуальної роботи і пошуку інформації в мережі Інтернет). Для розвитку комунікативно-прагматичної компетенції студент повинен вміти підтримувати ділову бесіду, висловлювати свою думку, висловлювати згоду/незгоду в усній формі, володіти вмінням вести ділове листування відповідно до конвенціональних норм. Основну частину заняття повинні складати завдання, спрямовані на розвиток і формування навичок усної комунікації в поєднанні з навичками письма та перекладу.

Один з напрямків навчання іноземної мови студентів нефілологічних спеціальностей – взаємопов'язане навчання видів мовленнєвої діяльності.

Використані джерела

1. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко; [гол. ред. С. Головка]. Київ, 1997. 373 с.
2. Никитина О.С., Ноздріна О.В. Обучение профессионально-ориентированному деловому иноязычному общению в техническом ВУЗе *Инженерное образование*. 2006. URL: <http://technomag.bmstu.ru/doc/62613.html> 1 (дата звернення 10.10.2018) – Назва з екрана.

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Чередніченко Галина

Куниця Людмила

Національний університет харчових технологій

У методиці формування міжкультурної компетенції (МКК) ми виділяємо чотири основні етапи: мотиваційний (мотивування значущості міжкультурної компетенції), емпірично-репродуктивний (засвоєння знань про національні стилі комунікації, стратегії спілкування, особливості ведення бізнесу в різних країнах); емпірично-продуктивний (формування навичок, умінь міжкультурної компетенції та оволодіння механізмами мовно-поведінкової діяльності через вирішення міжкультурних завдань з використанням опор); творчий (вдосконалення і реалізація професійної компетенції в різнопланових ситуаціях та самостійне інтерпретування культурних реалій). На кожному з цих етапів відбувається формування міжкультурної компетенції майбутнього фахівця.

Розглянемо детальніше етапи оволодіння міжкультурною компетенцією:

Метою 1 етапу є мотивування значущості міжкультурної компетенції. Викладач пояснює студентам важливість володіння міжкультурною компетенцією, оскільки від неї залежить успіх їх професійної діяльності, результат переговорів, нарад, ділових зустрічей, презентацій, рекламних кампаній.

Тому викладач повинен зацікавити студентів міжкультурною проблемою, підібрати відповідний матеріал, автентичні тексти, в яких подані приклади проблем, що виникають у професійній діяльності економістів через незнання національно-культурних особливостей партнерів, або приклади непорозуміння і, навіть, розриву важливих ділових зустрічей, контрактів.

Метою 2 етапу є засвоєння знань про національні стилі комунікації, стратегії спілкування, особливості ведення бізнесу в різних країнах. Інформація повідомляється викладачем у формі бесіди або з добувається з автентичних матеріалів.

При доборі навчального матеріалу національно-культурного характеру ми дотримувались відповідних вимог: автентичність, інформативність навчального матеріалу; врахування особливостей ділового етикету, традицій й менталітету носіїв мови.

У ВНЗ в наявних підручниках та посібниках лише згадуються деякі основні особливості мовного етикету та стандартів поведінки, але не відтворюється повна картина того, що спричиняє виникнення культурного шоку у партнерів з іншомовних країн незалежно від їхнього рівня знання мови. До таких адекватних засобів навчання можна віднести використання відео- та автентичних матеріалів.

Використання на заняттях з іноземної мови автентичних посібників у поєднанні з вітчизняними, вдало відібраних текстів для аудіювання, матеріалів з газет *“Financial Times“*, *“The Economist“*, *“Kyiv Post“* та інших додаткових

джерел інформації, оскільки на заняттях ми вивчаємо саме живу іноземну мову, а не підручник.

Метою 3-го етапу є формування навичок, умінь міжкультурної компетенції та оволодіння механізмами мовно-поведінкової діяльності через вирішення міжкультурних завдань з використанням опор, тренування національно-культурного матеріалу в рецептивно-репродуктивних вправах для вирішення проблемних міжкультурних завдань. Студент повинен сам навчитись порівнювати та визначати спільні та відмінні риси двох культур, аналізувати та коментувати той чи інший міжкультурний феномен за допомогою вербально-зображальної наочності. Доцільними на даному етапі є вправи на формування умінь проведення паралелей між двома культурами, знаходження відмінностей у культурі іншої нації та формування вмінь критичного мислення.

MULTIMEDIA PRESENTATION AS AN EFFECTIVE TOOL OF LANGUAGE TEACHING AND LEARNING

Shapran Liudmyla

Associate Professor

National University of Food Technologies

Modern system of education is undergoing dramatic changes and these changes also affect foreign language teaching and learning. Technological innovations help to stimulate students' self-motivation, creative thinking, independence in acquisition and assimilation of information, stimulate their curiosity and interest in language learning.

The main purpose of the application of multimedia technologies in higher education is to prepare students for work in conditions of information society. It is necessary to highlight the following pedagogical tasks of introducing multimedia technologies into the educational process [1, 73]:

- increase of the efficiency of the educational process;
- creation of an open educational system;
- creation of the system of integration of subject areas of knowledge;
- development of student's creativity;
- development of students' experimental and research skills;
- formation of informational culture of students;
- fulfilment of social order, conditioned by the informatization of the society.

Currently, multimedia technologies are one of the most rapidly developing areas of IT. Using multimedia makes it possible to present information not only in textual format, but also to accompany it with sound, graphics, photos and videos. 80% of what we learn is learned visually (what we see) and only 20% is learned aurally (what we hear). This means that visual aids are an extremely effective means of communication. If you combine what students see, hear, and do at one and the same time, then the students will remember the majority of the presented information.

Multimedia resources at high school may include electronic tutorials, self-prepared material by the teacher, presentation of information using multimedia presentation programmes, videos, e-mails, role-playing games, electronic interactive whiteboards, etc.

Let's consider using multimedia presentations. When is it advisable to use multimedia presentations at high school? First of all, when introducing the new material as a multimedia presentation allows a teacher to illustrate the new (both grammatical and lexical) material with a variety of visual means. Secondly, when revising the material learnt because multimedia presentations allow students to see the material learnt in an integral structural form. Thirdly, multimedia technologies can be used as a means of emotional release.

In class, the multimedia presentation can be demonstrated on a computer monitor screen or on a big screen using special devices – a multimedia projector, plasma screen, etc. The most commonly used multimedia presentation program is PowerPoint from the Microsoft Office software package.

Presentation of information through the PowerPoint program is a kind of independently selected material and provides an opportunity to involve students into writing, reading, speaking, listening and translation activities.

Multimedia presentations can be categorized (1) by the number of used media aids: multimedia (sounds, images, video fragments), text (with minimal illustration), combined; (2) by function: commercial (advertising mostly), informational, educational, etc.

We are interested in educational presentations, taking into account their special role in the educational process. Multimedia presentations can be didactically classified into those made by teachers or students. Depending on the purpose of their use in English lessons we may speak of lectures (teacher); performance report, project, research (students); test (both a teacher and students), etc.

According to their objectives, teacher presentations can be classified as:

- problem presentations – introduction to the topic;
- informative presentations: instructions, examples, forms of assessment, tutoring;
- diagnostic or controlling presentations: progress and final assessments.

Teacher multimedia presentations can be used to support a practical class, present a new topic, and to revise/control the material learnt.

Student multimedia presentations should be used to present the results of their own research, projects, independent work, or as a means of learning new information independently.

By the number of students who plan, design, develop, demonstrate the presentation, student presentations can be classified into:

- individual – developed and created by one student;
- group – developed and created by a small group of students;
- class – can be prepared by the whole class individually or in small groups that create individual slides.

The greatest benefit of using multimedia presentations in English teaching/learning process is that by using this tool it is possible to adapt the teaching material to students' level of perception and, in case of student presentations, give the students an opportunity to further consolidate and systematize the material learnt. Thus, the use of multimedia presentations is a powerful tool for improving the productivity of the educational process and preparation of students for their future professional activity.

References:

1. Кудін, В.О. Засоби масової інформації та професійна освіта: філософсько-педагогічний аспект дослідження./ В.О. Кудін – Х.: РТУ-«ХПІ». – 2001. – 207 с.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ДОРΟΣЛИХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Щеглова А.О.

*викладач кафедри ділової іноземної мови
та міжнародної комунікації
Національного університету
харчових технологій*

З кожним роком все більше і більше студентів виявляють бажання працювати в престижних міжнародних компаніях, приймати участь у виставках та конференціях міжнародного формату, подорожувати і вчитися в іноземних вузах, відкривати власний бізнес і співпрацювати з іноземними партнерами. Оскільки основною мовою спілкування є англійська, попит на швидке опанування навичками спілкування зростає.

Вивчення рідної мови дитиною відбувається несвідомо, природним шляхом. Зараз існує багато підходів, як аналогічно викладати англійську дорослим. Але доведено, що це не можливо в повній мірі [3]. Так чи інакше, у дорослої людини залишається у свідомості паттерн першого рівня при опануванні мови, на який вона завжди буде накладати схему другої, третьої мови, постійно порівнюючи їх і проводячи аналогії, роблячи переклад фрази чи окремого слова на рідну мову. Власне це і стало основою нейролінгвокоучінгу, що практикується як найсучасніший підхід при навчанні дорослих та враховує наступне [2]:

- у студентів уже сформований певний досвід (наприклад, декілька років вивчення мови за шкільною програмою), але дуже часто мотивація до навчання набагато нижча, ніж у дітей шкільного віку, тому завдання викладача полягає у тому, щоб знайти підхід і мотивувати студента за допомогою правильно поставлених цілей;

- особистість викладача для дорослого учня не завжди є авторитетом. Це саме та категорія, яка потребує важкої праці та самовдосконалення;

- у дорослих студентів завдяки вже отриманому досвіду і великій кількості знань може проявлятися скепсис до всього, що відбувається на занятті: від

особистості викладача до підібраних завдань, їх доцільності. Викладачеві потрібно бути психологічно готовим до нестандартних питань і неординарним стилям поведінки і реакцій;

- дорослі вчаться виходячи із необхідності, відповідно вони не будуть раді вивчати те, що їм не знадобиться завтра в житті, дорослий мозок характеризується прагматичністю і практичністю;

- швидкість сприйняття і видачі інформації нижче, ніж у дітей і підлітків, хоча дослідження показують, що при регулярній частоті практичних задач і тренуванні пам'яті та різних навичок, результати у дорослих можуть не поступатися молодшим учням;

- студенти молодших курсів ще очікують так званий «шкільний підхід» підсвідомо, але сучасний дорослий потребує відмінного підходу: він завжди буде шукати практичну значимість: теорію перевірятиме через вправи, встановлюючи для себе практичну сторону завдань;

- вивчення мови дорослим студентом відбувається спираючись на попередній досвід за моделлю Д. Колба [1]. Досвід учнів варто враховувати в підготовці до занять, плануванні, пошуку мотиваційних інструментів і похвали.

На занятті це може мати приблизно такий вигляд: починаємо з точки, де в центрі знаходиться особистий досвід студента (обговорення інтересів, результатів або планів в роботі): *find someone who ..., tell me in 30 seconds etc.*; обговорюємо, порівнюємо різні ситуації студентів та підводимо підсумки - підійде будь-який вид зворотнього зв'язку; аналізуємо, як все вище сказане можна виразити англійською, які нові слова, граматичні структури можуть бути корисні - етап теорії, вивчення граматики або лексичної теми, яку теж можна подати в будь-якій прийнятній для викладача і групи формі; етап практики - отримуємо і закріплюємо новий досвід, використовуючи всі типи завдань до *production stage*.

Дорослий вивчає іноземні мови, щоб перевести отримані знання через вміння у навички. І саме в цьому має допомогти викладач, правильно і своєчасно мотивуючи, підбираючи відповідні матеріали, створюючи оптимальну і ефективну атмосферу для практики своїх студентів, що пізніше дозволить їм самостійно переводити отримані на заняттях знання в потрібні навички.

Література:

1. Kolb D. *Experiential Learning: Experience as the source of Learning and Development*. – Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1984.
2. *Neuro Linguistic Programming in ELT* [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.teachingenglish.org.uk/article/neuro-linguistic-programming-elt>
3. Фольварочний І. Тенденції розвитку освіти дорослих в Україні та країнах Європейського Союзу / І. Фольварочний // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 2009. – № 2. – С. 14 – 19.

АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Ящук О. В.

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Актуалізація ефективності навчання іноземних мов у вітчизняних немовних ВНЗ зумовлена сукупністю вимог до фахівця в різних сферах професійної діяльності. Зокрема, один з аспектів затребуваності сучасного фахівця – іншомовна мовленнєва компетентність, наявність якої в наш час невинного розвитку і використання новітніх технологій у різних галузях сприяє ефективності налагодження професійної комунікації і партнерських відносин з представниками різних країн, інтенсифікації переймання глобального професійного досвіду, розширенню меж співробітництва. Тож на викладача іноземної мови покладена відповідальна місія – забезпечити належну якісну іншомовну підготовку студентів з прицілом на їхню успішну професійну реалізацію. У цьому контексті постає питання щодо рівня професіоналізму сучасного викладача, його спроможності раціонально застосовувати власний багаж педагогічних знань на навчальних заняттях, уміння ефективно організувати навчальний процес, і, що особливо є на часі, необхідності вдосконалення вмінь послуговуватися новітніми технічними й мультимедійними засобами навчання, що разом передбачає досягнення належного рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності студентів.

З-поміж складників системи професійно-педагогічних знань, що забезпечують грамотне здійснення педагогічної діяльності, базисними є наступні: знання об'єкта діяльності (зміст навчання, студент і його навчальна діяльність); розвиток професійно значущих якостей і педагогічних вмінь; створення інструментарію педагогічного впливу, вибір оптимальних форм, методів, засобів навчання [2]. Урахування зазначених аспектів є запорукою здійснення комплексного професійного підходу до викладання іноземної мови, що сприяє створенню позитивних умов для ефективної взаємодії суб'єктів навчального процесу. Разом з цим, сьогодні кожна теза, що фіксує сутність вимог до педагога й до педагогічної діяльності, має сприйматися у світлі оновлення змісту викладання і розглядатися крізь призму інноваційних перетворень, інноваційного педагогічного мислення, пошуку й використання нових, сучасних шляхів донесення іншомовної навчальної інформації й розвитку іншомовних мовленнєвих умінь. Проаналізувавши інтерв'ю з Анною Дудіч, українською вчителькою, яка завдяки педагогічному новаторству, генеруванню і практичному втіленню актуальних, цікавих, креативних ідей щодо осучаснення, технологізації навчання англійської мови ввійшла до п'ятидесяти фіналістів конкурсу Global Teacher Prize, ми вважаємо за доцільне спиратися на описаний педагогічний досвід у подальшій професійно-педагогічній діяльності. Принагідно виділимо декілька ключових тез щодо необхідності використання новітніх технологій у навчанні іноземної (англійської) мови: забезпечує дієвість впровадження інноваційних технологій у навчання той факт, що вони мають

бути цікаві насамперед вчителю (викладачу); інноваційні технології – це щось нестандартне, це те, що мотивує до навчання; інноваційні технології є тим, чому ми намагаємося навчити – мається на увазі можливість застосувати англійську мову в реальному житті; не можна вчителя примусити бути сучасним – педагог повинен відчувати та мати інтерес до своєї роботи [1].

Література:

1. Біда О. Не можна змусити вчителя бути сучасним [Електронний ресурс] / О. Біда // The Ukrainians: інтернет-журнал. – 2017. – Режим доступу : <https://theukrainians.org/anna-dudich/>
2. Кузнецов И. Н. Настольная книга преподавателя / И. Н. Кузнецов. – Мн. : “Соврем. слово”, 2005. – 544 с.